

МАРКЫН МҮЖДЭСИ

БИРИНЧИ ФЭСИЛ

Јәһја Пејғәмбәрин зүһуру

(*Матта 3:1-12, Лука 3:1-18, Јәһја 1:19-28*)

1 АЛЛАҢЫН ОҒЛУ ИСА Мәсһин Мүждәсинин башланғычы.

2 Пејғәмбәрләрин китабларында* жазылдығы кими: «Будур, Мән Сәнин өнүндә Өз елчими көндәрирәм. О, /Сәндән габаг/ Сәнин јолуну хазыр-лајачагдыр.»

3 «Сәһрада биринин сәси нида едир: ”Рәббин јолуну хазырлајын! Онун јолларыны дүз един!»

4 Јәһја сәһрада вәфтиз едәрәк* мејдана чыхды. Күнаһларын бағышланмасы үчүн төвбә едиб вәфтиз олсунлар дејә инсанлара тәблиғ едирди.

5 Бүгүн Јәһудеја өлкәси вә јерусәлимлиләр онун јанына кәлир вә күнаһларыны е’тираф едиб Иордан чајында онун әли илә вәфтиз олунардулар.

*2. *Ән әски мәтнләрдә, ”Јешја пејғәмбәрин китабында”.*

*4. *Вәфтиз етмәк – күнаһдан төвбәнин әләмәти олараг суја салынма мәрасими.*

6 Јәһја дәвә түкүндән палтар кејмишди вә белиндә дәриден кәмәр вар иди. Чәјирткә вә чөл балы јејирди.

7 Вә тәблиғ едиб дејирди: «Мәндән сонра, мәндән Гүдрәтлиси кәлир. Мән әјилиб Онун чарыгларынын бағыны ачмаға лајиг дејиләм.

8 Мән сизи су илә вәфтиз етдим, О исә сизи Мүгәддәс Рух илә вәфтиз едәчәкдир.»

Иса хидмәтинә башлајыр

(*Матта 3:13-4:22, Лука 3:21-22, 4:1-15, 5:1-11*)

9 О күнләрдә Иса, Галилејанын Назарет шәһәриндән кәлиб, Иордан чајында Јәһја тәрәфиндән вәфтиз олунду.

10 Судан чыхар-чыхмаз көјләрин јарылдығыны вә Рухун көјәрчин кими Онун үзәринә ендијини көрдү.

11 Вә көјләрдән бир сәс кәлди: «Сән Мәним севимли Оғлумсан, Сәндән чох мәмнунам.»

12 Елә о анда Рух Исаны сәһраја апарды.

13 О, сәһрада гырх күн вәһши һејванларла галыб, иблис тәрәфиндән

имтаһан олуурду. Мәләкләр дә Она хидмәт едирдиләр.

14 Јәһја һәбс едилдикдән сонра, Иса, Аллаһын Сәлтәнәти Мүждәсини тәблиғ едәрәк, Галилејаја кәлди вә:

15 «Вахт тамам олду, Аллаһын Сәлтәнәти јахынлашды. Төвбә един вә Мүждәјә иман кәтирин», – деди.

16 Галилеја көлү кәнарыннан кечәркән, Шимонун вә гардашы Андрејин көлә тор атдыгларыны көрдү; онлар балыгчы идиләр.

17 Иса онлара деди: «Ардымча кәлин, Мән сизи инсан тутан балыгчылар едәчәјәм.»

18 Вә онлар о анда торларыны атыб Онун ардынча кетдиләр.

19 Орадан бир аз араландыгда, О, Зеведејин оғлу Јагубу вә гардашы Јәһјаны көрдү; гајыгда торларыны тәмир едирдиләр.

20 Иса елә о саат да онлары чағырды; онлар да аталары Зеведеји ишчиләрлә гајыгда гојуб Исанын ардынча кетдиләр.

*Иса мурдар руһлары говур,
хәстәләри сағалдыр
(Матта 8:14-17, Лука 4:31-44)*

21 Кефернаһума кәлдиләр вә Иса һәмән шәнбә күнү синагога кириб тәлим етди.

22 Онун тәлиминә тәәччүбләндиләр; чүнки онлара дин алимләри кими дејил, һакимијјәт саһиби кими тәлим едирди.

23 О вахт онларын синагогунда мурдар руһа дүчар олмуш бир нәфәр вар иди. Бағырараг деди:

24 «Әл чәк биздән! Сән биздән нә истәјирсэн, еј Назаретли Иса? Бизи һәлак етмәјәми кәлдин? Сәнин Ким

олдуғуну билирәм: Аллаһын Мүгәддәсисән!»

25 Лакин Иса чинә гадаған едиб, деди: «Сус, о адамдан чых!»

26 Онда мурдар руһ адамы јерә чырпыб, уча сәслә бағырды вә ону тәрк етди.

27 Һамыны о дәрәчәдә һејрәт бүрүдү ки, бир-бириндән сорушурду: «Бу нәдир? Бу јени тәлим нә демәкдир? О, һәтта мурдар руһлара белә һөкмлә әмр едир вә онлар Она итаәт едирләр!»

28 Вә чох кечмәди ки, Онун һаггындакы хәбәр Галилејанын һәр тәрәфинә јайылды.

29 Синагогдан чыхыб Јагуб вә Јәһја илә бәрабәр Шимонун вә Андрејин евинә кәлдиләр.

30 Шимонун гајнанасы гыздырма ичиндә јатырды вә елә о андача бу һагда Исаја дедиләр.

31 О да хәстәјә јахынлашды, онун әлиндән тутуб галдырды вә гыздырма о андача гадыны тәрк етди; гадын да онлара гуллуғ етмәјә башлады.

32 Ахшам чағы, күнәш батанда исә бүтүн хәстәләри вә чинә тутулмушлары Онун јанына кәтирдиләр.

33 Бүтүн шәһәр гапыда топлашмышды.

34 Иса, мүхтәлиф хәстәликләрә тутулмуш бир чох адамы сағалтды; чох чинләри говду вә чинләри данышмаға гојмады. Чүнки Онун *Мәсих олдуғуну* билирдиләр.

35 Сәһәр, күн доғмаздан әввәл Иса галхды вә чыхыб тәнһа бир јерә кетди. Орада дуа едирди.

36 Шимон вә онунла бәрабәр оланлар Онун ардынча кетдиләр.

37 Вә Ону тапыб дедиләр: «Һамы Сәни ахтарыр.»

38 Иса да онлара деди: «Башга жахын гэсэбэлэрэ кедэк ки, ораларда да тэблиғ едим, чүнки Мэн буна көрө кэлмишэм.»

39 Вэ О, онларын синагогларында тэблиғ едиб чинлэри говараг, бүтүн Галилеяны долашды.

Иса бир чүзамлыны сағалдыр
(Матта 8:1-4, Лука 5:12-16)

40 Чүзама тутулмуш бир нэфэр Онун жанына кэлди, диз чөкдү вэ Она жалварараг деди: «Экэр истэсэн, мэни саф едэ билэрсэн.»

41 Исанын рәһми кэлди, элини узадыб она тохунду вэ деди: «Истэ-жирэм, саф ол!»

42 Бу сөздән сонра чүзам дәрһал ону тәрк етди вэ о, саф олду.

43 Иса она чидди хэбәрдарлыг едиб, о саат жола салды.

44 Вэ она деди: «Бах! Неч кимэ бир сөз демэ; анчаг кет, өзүнү каһинэ көстэр вэ инсанлара шәһадэт олсун дејэ, сафлашдығын үчүн Мусанын әмр етдикләрини тәгдим ет.»

45 О исэ чыхды вэ бир чох шеј нәгл етмәјэ вэ бу һадисәнин хэбәрини јајмаға башлады. Белэ ки, Иса артыг неч бир шәһэрэ ачыгча кирэ билмирди; анчаг кәнарларда, тәнһа јерләрдә галырды. Вэ һәр тәрәфдән Онун жанына адамлар кәлирдиләр.

ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Иса ифлич бир адамы сағалдыр
(Матта 9:1-8, Лука 5:17-26)

1 БИР нечә күн сонра, Иса Кефер-

наһума бир дә кәлди вэ Онун евдә олдуғу ешидилди.

2 /Тезликлә/ о гәдәр инсан топлашды ки, артыг гапы ағзында белә јер јох иди. Вэ Иса онлара кәламы бәјан едирди.

3 Дөрд кишинин дашыдығы бир ифличи Онун жанына кәтирдиләр.

4 Чохлу адам олдуғундан Она жахынлаша билмәдиләр вэ олдуғу евин дамыны дәлиб ачдыгдан сонра ифличи јатдығы дөшәклә бәрабәр јерә ендирдиләр.

5 Иса онларын иманыны көрәрәк ифличә деди: «Оғлум, күнаһларын бағышланды.»

6 Амма орада дин алимләриндән бир нечәси отуруб үрәкләриндә дүшүнүрдүләр:

7 «Нә үчүн бу Адам белә күфр данышыр? Бир Аллаһдан башга ким күнаһлары бағышлаја биләр?»

8 Иса да онларын белә дүшүндүкләрини руһән дәрһал дәрк едәрәк деди: «Нә үчүн үрәжиниздә белә шејләр дүшүнүрсүнүз?»

9 Һансы даһа асандыр? Ифличә: "Күнаһларын бағышланды", – демәкми, јохса "Дур, дөшәјини көтүр вэ јери!" – демәкми?

10 Лакин Инсан Оғлунун јер үзүндә күнаһлары бағышламаға сәләһијјәти олдуғуну биләсиниз дејэ...» – ифличә деди:

11 «Сәнә дејирәм: Дур, дөшәјини көтүр вэ евинә кет!»

12 О да дәрһал дуруб, һамынын көзү өнүндә дөшәјини көтүрдү вэ ешијә чыхды. Һамыны һејрәт бүрүдү. Вэ Аллаһа һәмд едиб дедиләр: «Неч бир заман белә шеј көрмәмишик.»

*Левин (Матта) шакирдләрә
гошулур*

(Матта 9:9-13, Лука 5:27-32)

13 Иса тәкрарән көл кәнарына чыхды; бүтүн чамаат јанына кәлирди, О да онлара тәлим верирди.

14 Орадан кечәркән верки јығылан јердә отуран Һалфәј оғлу Левини көрүб она: «Ардымча кәл», – деди. О да дуруб ардынча кетди.

15 Иса онун евиндә икән, бир чох верки јығанлар вә күнаһкарлар да Иса вә Онун шакирдләри илә сүфрә башында отурдулар. Исанын ардынча кәлән белә адамлар чох иди.

16 Дин алимләри вә фәрисејләр Исаны күнаһкарлар вә веркијығанлар илә бир јердә јемәк јејәркән көрдүкдә, Онун шакирдләринә дедиләр: «Нә үчүн О, веркијығанлар вә күнаһкарларла јејиб /ичир/?»

17 Иса буну ешитдикдә онлара деди: «Сағламлар дејил, хәстәләр һәкимә мөһтачдырлар. Мән саләһләри дејил, күнаһкарлары /төвбәјә/ чағырмаға кәлмишәм.»

Оруч барәсиндәки суал

(Матта 9:14-17, Лука 5:33-39)

18 Јәһјанын шакирдләри вә фәрисејләр оруч тутмушдулар. Она дедиләр: «Нә үчүн Јәһјанын вә фәрисејләрин шакирдләри оруч тутурлар, Сәнин шакирдләрин исә оруч тутмурлар?»

19 Иса онлара деди: «Адахлы оғлан јанларында олдуғда, онун достлары оруч тута биләрләрми? Адахлы оғланын онларла олдуғу мүддәтдә оруч тута билмәзләр.

20 Лакин адахлынын онларын әлиндән алыначағы күнләр кәләчәкдир вә о заман онлар о күнләрдә оруч тутачағлар.

21 Һеч ким көһнә палтара тәзә гу-маш парчасындан јамағ вурмаз. Белә олса, јени јамағ көһнә палтардан гопар вә јыртығ даһа пис олар.

22 Һеч ким јени шәрабы көһнә тулуглара долдурмаз. Белә олса јени шәраб тулуглары партлада, шәраб төкүләр, тулуглар да јарарсыз олар. Јени шәраб тәзә тулуглара долду-рулмалыдыр.»

*Шәнбә күнү барәсиндәки
мубаһисә*

(Матта 12:1-8, Лука 6:1-5)

23 Шәнбә күнү Иса әкин тарла-ларындан кечирди, шакирдләри дә јолда кедәркән сүнбүлләри дәрмәјә башладылар.

24 Фәрисејләр Она дедиләр: «Бах, шәнбә күнүндә гадаған олан иши нә үчүн көрүрләр?»

25 О да онлара деди: «Давудун өзү вә онунла бәрабәр оланлар ач вә мөһтачгалдығлары заман нәетдијини һеч охумадынызмы?»

26 Баш каһин Авијатарын зама-нында Аллаһын евинә кирди вә Аллаһа тәгдим едилән чөрәкләри једи вә өзү илә бәрабәр оланлара да верди. Һалбуки, бунлары каһинләрдән баш-гасынын јемәси гадағандыр.»

27 Вә онлара деди: «Инсан шәнбә үчүн дејил, шәнбә инсан үчүндүр.

28 Буна көрә Инсан Оғлу шәнбә күнүнә дә һакимдир.»

ҮЧҮНЧҮ ФЭСИЛ

Эли гурумуш бир адам

сағалдылыр

(Матта 12:9-14, Лука 6:6-11)

1 ЈЕНЭ синагога кирди. Орада эли гурумуш бир шәхс вар иди.

2 Исаны көзләјирдиләр көрсүнләр, шәнбә күнүндә о адамы сағалдачагмы ки, Ону иттиһам етсинләр.

3 Иса эли гурумуш адама деди: «Ортаја чых!»

4 Онлара исә деди: «Шәнбә күнүндә нә етмәк чаиздир, јахшылыгмы, писликми? Чан гуртармагмы, јохса өлдүрмәкми?» Лакин онлар сусдулар.

5 Иса этрафындакылара гәзәблә бахыб онларын үрәкләринин һис-сизлијинә кәдәрләнәрәк о адама деди: «Элини узат!» Адам элини узатды вә эли сағлам олду.

6 Фәрисејләр бајыра чыхыб Исаны һәлак етмәк үчүн дәрһал һиродчуларла бәрабәр Она гаршы иттифаг бағладылар.

Иса, Галилеја көлүнүн кәнарында

7 Лакин Иса шакирдләри илә бәрабәр көл тәрәфә чәкилди вә Галилејадан Ону ардынча чохла адам кетди. Вә Јәһудејада,

8 Јерусәлимдә, Идумејада, Иордан чајынын о тајында, Сур вә Сајда этрафларында јашајанлар Ону нә етдикләрини ешидәрәк Ону јанына бөјүк бир издиһамла кәлдиләр.

9 Бу издиһам Ону сыхышдырмасын дејә, Иса Өз шакирдләринә әмр етди ки, Она гајыг һазырласынлар.

10 Чүнки О, бир чохлагына шәфа

вермишди; буна көрә дәрди оланлар Она тохунмаг үчүн Ону үстүнә атылырдылар.

11 Вә мурдар руһлар Ону көрдүкдә, өнүндә јерә дөшәнәрәк бағырыб дејирдиләр: «Сән Аллаһын Оғлусан!»

12 Амма Иса онлара чидди тапшырды ки, Ону ким олдуғуну билдирмәсинләр.

Иса он ики һәварисини сечир

(Матта 10:1-4, Лука 6:12-16)

13 Сонра Иса даға галхыб Өз истәдији адамлары чағырды. Онлар да Ону јанына кетдиләр.

14 Вә он ики адам тәјин етди ки, Онула бәрабәр олсунлар вә онлары тәблиғ етмәјә көндәрсин,

15 Онларын хәстәләри сағалтмаға вә чинләри чыхартмаға сәлаһијәтләри олсун.

16 Тәјин етдији он ики адам бунлардыр: Петер ләгәби вердији Шимон,

17 Бенеј-Рагош, јәни "Илдырым оғуллары" ләгәби вердији Зеведеј оғлу Јагуб вә Јагубун гардашы Јәһја,

18 Андреј, Филип, Бар-Талмај, Матта, Тома, Һалфәј оғлу Јагуб, Тадај, Шимон Ганај*,

19 Вә Исаны элә верән Јәһуда Искаријот.

Иса вә Баал-Зевул (шејтан)

(Матта 12:22-32, Лука 11:14-23, 12:10)

20 Онлар евә кәлдиләр вә јенә издиһам топлашды, белә ки, чөрәк јемәјә белә имканлары јох иди.

*18. Ганај – Арами сөзүдүр. Ромалылар гаршы мугәддәс муһарибәјә һазырлашан јәһуди вәтәнпәрвәр тәшкилатынын үзвүнә верилән ад.

21 Исанын јахынлары буну ешит-дикләри заман Ону апармаға кәлдиләр, чүнки дејирдиләр: «Өзүндән чыхыб.»

22 Јерусәлимдән кәлән дин алимләри дејирдиләр: «Онда Баал-Зевул* вар» вә «Чинләр рәисинин күчү илә чинләри говур.»

23 О да онлары јанына чағырыб, мәсәлләрлә данышды: «Шејтан шејтаны нечә гова биләр?»

24 Әкәр бир сәлтәнәт өзү-өзлүјүндә бөлүнмүшсә, о сәлтәнәт гала билмәз.

25 Әкәр бир ев өзү-өзлүјүндә бөлүнмүшсә, о ев гала билмәз.

26 Әкәр шејтан өзүнә гаршы чыхыб, өзү-өзүлүјүндә бөлүнәрсә, давам едә билмәз, анчаг сону кәләр.

27 Неч ким гүввәтлинин евинә кириб онун әшјасыны оғурлаја билмәз. Анчаг габагча гүввәтлинин голларыны бағларса, о заман евини оғурлаја биләр.

28 Сизә доғрусуну дејирәм: Инсан оғулларынын ишләтдији һәр күнаһ, етдији һәр күфр бағышланачагдыр.

29 Лакин ким Мүгәддәс Руһа күфр едәрсә, әбәди олага бағышланмајачаг, анчаг әбәди мәнкумијјәтә мәрүз галачагдыр*.»

30 Чүнки, онлар: «Онда мурдар руһ вар», – дејирдиләр.

Исанын анасы вә гардашлары

(Матта 12:46-50, Лука 8:19-21)

31 Онун анасы вә гардашлары кәлдиләр, евин бајырында дуруб, Онун јанына адам көндәрәрәк, Ону чағырдылар.

*22. Баал-Зевул – шејтан.

*29. Ән әски мәтнләрдә: "...анчаг әбәди күнаһла тәгсирлидир."

32 Халг Онун әтрафында отурмушду. Вә Она дедиләр: «Будур, анан, гардашларын /вә бачыларын/ чөлдә Сәни сорушурлар.»

33 Иса онлара чаваб вериб деди: «Мәним анам, /бачыларым/ вә гардашларым кимләрди?»

34 Вә әтрафындакылары нәзәрдән кечирәрәк деди: «Будур, Мәним анам, /бачыларым/ вә гардашларым!»

35 Чүнки ким Аллаһын ирадәсини јеринә јетирирсә, гардашым, бачым вә анам одур.»

ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Сәпилән тохум мәсәли

(Матта 13:1-9, Лука 8:4-8)

1 ИСА јенә кәл кәнарында тәлим вермәјә башлады. Јанына елә бөјүк издиһам топлашды ки, Иса кәлдәки гајыға миниб отурду вә бүтүн издиһам кәл кәнарында, саһилдә дурду.

2 Онлара мәсәлләрлә чох шеј өјрәтди вә өјрәдәркән онлара деди:

3 «Динләјин! Будур, бир әкинчи тохум сәпмәјә чыхды.

4 Сәпәркән тохумлардан бә'зиси јол кәнарына дүшдү вә гушлар кәлиб ону димдикләдиләр.

5 Бә'зиси торпағы чох олмајан дашлыға дүшдү вә тез битди, чүнки торпағын дәринлији јох иди;

6 Күнәш доғанда солду вә көкү олмадығына көрә гуруду.

7 Бә'зиси тиканлар арасына дүшдү. Тиканлар чыхыб ону боғдулар вә о, сәмәрә вермәди.

8 Башгалары да бәрәкәтли торпаға дүшдү. Бөјүјүб чохалдылар вә сәмәрә

вердилэр. Бэ'зиси отуз, бэ'зиси алтмыш, бэ'зиси исэ јүз гат сэмэрэ верди.»

9 Вэ Иса онлара деди: «Ешитмэјэ гулағы олан ешитсин!»

Мәсәлләрин мәгсәди
(Матта 13:10-17, Лука 8:9-10)

10 Јалныз галанда, Оникиләрлә бәрабәр Онун этрафында отуранлар мәсәлин изаһыны Ондан сорушдулар.

11 О да онлара деди: «Аллаһ Сәлтәнәтинин сирри сизә билдирилмишдир. Амма кәнардакыларә һәр шеј мәсәлләрлә сөјләнир ки,

12 Онлар баха-баха көрмәсинләр, ешидә-ешидә анламасынлар. Экс тәгдирдә, онлар дөнәр, /күнаһлары/ бағышлана биләрди.»

Сәпилән тохум мәсәлинин изаһы
(Матта 13:18-23, Лука 8:11-15)

13 Вә онлара деди: «Сиз бу мәсәли баша дүшмүрсүнүз? Бәс бүтүн мәсәлләри нечә анлајачагысыныз?

14 Әкинчи *Аллаһын* кәламыны сәпир.

15 Кәламын сәпилдији јолун кәнарындакылар бунлардыр: ешитдикләри заман, дәрһал шејтан кәлир вә үрәкләринә сәпилән кәламы көтүрүб апарыр.

16 Беләчә дә, дашлыг јерләрә сәпиләнләр кәламы ешидиб дәрһал ону севинчлә гәбул едәнләрдир;

17 Лакин онларда көк јохдур, онлар сәбатсыздырлар. Сонралар бу кәламдан өтрү сыхынты вә ја эзијјәт баш вердикдә, дәрһал бүдрәјирләр.

18 Тиканлар арасында сәпиләнләр онлардыр ки, кәламы ешидирләр,

19 Лакин дүнјанын гајғылары, зән-

кинлијин алдадычылығы вә башга шејләрә һәвәс араја кириб кәламы боғур вә кәлам сэмәрәсиз олур.

20 Бәрәкәтли торпаға сәпилмиш оланлар исә, кәламы ешидиб гәбул едәнләрдир. Вә бэ'зиси отуз, бэ'зиси алтмыш, бэ'зиси исә јүз гат сэмэрә верәр.

Чыраг чырагдана гојулур
(Лука 8:16-18)

21 Мәкәр чыраг, габ вә јахуд јатаг алтына гојулмаг үчүнмү кәтирилир? Јохса чырагдана гојулмаг үчүн?

22 Чүнки елә кизли бир шеј јохдур ки, бәлли олмасын; вә елә мәхфи бир шеј јохдур ки, ашкара чыхмасын.

23 Ешитмәјэ гулаглары олан, ешитсин.»

24 Вә онлара деди: «Нә ешитдијинизә диггәт верин: һансы өлчү илә өлчәсәниз, о өлчү илә дә сизә өлчүләчәкдир вә сизә, /ешидәнләрә/ даһа чох вериләчәкдир.

25 Чүнки кимдә варса, она *даһа чох* вериләчәк; амма кимдә јохса, әлиндә олан да ондан алыначагдыр.»

Битән тохум мәсәли

26 Вә деди: «Аллаһын Сәлтәнәти јерә тохум сәпән адам кимидир.

27 Кечә-күндүз јатар, дураг вә тохум битәр, бөјүјәр, өзү исә бунун нечә олдуғуну билмәз.

28 Чүнки торпаг өз-өзүнә әввәл оту, сонра сүнбүлү, даһа сонра исә сүнбүлдә долу дәни верир.

29 Мәһсул јетишдији заман, дәрһал орағы ишә салар. Чүнки бичин вахты кәлмишдир.»

Хардал тохуму мäsали
(*Матта 13:31-32,34, Лука 13:18-19*)

30 Вэ деди: «Аллаһын Сэлтэнэтини нэжэ бэнзэдэк? Јахуд ону нэ мäsällэ мугајисэ едэк?

31 Хардал тохуму кимидир. Јерэ әкилдикдэ тохумларын ән кичијидир,

32 Әкилдикдән сонра бөјүјүр вэ бүтүн бағча биткиләриндән даһа бөјүк олур; елә ири будағлар салыр ки, көјүн гушлары онун көлкәси алтында јува тикэ билирләр.»

33 Онлара, ешитмәјэ гадир олдуглары гэдәр кәламы бу кими мäsällәрлэ сөјләјирди,

34 Вэ онлара мäsällсиз сөз данышмазды. Лакин Өз шакирдләринә ајрыча бүтүн бунлары ајдынлашдырарды.

Иса фыртынаны сакитләшдирир
(*Матта 8:23-27, Лука 8:22-25*)

35 О күн ахшам олдугда, онлара деди: «О бири саһилэ кечәк.»

36 Онлар да чамааты бурахараг Исанын олдугу гајыгла жола дүшдүләр. Башга гајығлар да Онунла идиләр.

37 Бөјүк бир гасырға олду вэ далғалар гајыға елә зәрбәләр ендирирди ки, гајыг артыг су илә долмушду.

38 Иса гајығын арха тәрәфиндә јастығын үстүндә јатырды. Онлар Ону ојадыб дедиләр: «Мүәллим! Мәкәр бизим һәлак олмағымыз Сәни нараһат етмирми?»

39 О да ојаныб күләјә гадаған етди вэ көлә: «Сус, сакит дур!» – деди. Күләк јатды вэ дәрин сүкут чөкдү.

40 Иса онлара деди: «Нә үчүн белә горхагыныыз? Нечә олур ки, иманыныз

јохдур?»*

41 Вэ бөјүк тәлаш ичиндә идиләр вэ өз араларында дејирдиләр: «Бу Кимдир ки, һәм күләк вэ һәм дә көл Она итаәт едир?»

БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

Чинли бир адам сағалдылып

(*Матта 8:28-34, Лука 8:26-39*)

1 О БИРИ саһилэ, гадаралыларын* мәмләкәтинә кәлдиләр.

2 Иса гајыгдан чыханда, мурдар руһу олан бир адам о анда гәбирлик мағаралардан чыхыб Ону гаршылады.

3 Јашадығы јер гәбирлик мағараларда иди вэ артыг һеч ким ону зәнчирлэ белә бағлаја билмирди.

4 Чүнки нечә дәфәләрлэ буховланыб зәнчирләнмишди, лакин зәнчирләри гырмыш, буховлары парчаламышды вэ кимсә ону сакит едә билмирди.

5 Даим, кечә-күндүз дағларда вэ гәбирләрдә бағырыр, өзүнү дашларла јаралајырды.

6 Исаны узагдан көрдүкдә гачыб Она сәчдә гылды.

7 Вэ јүксәк сәслә бағырыб деди: «Еј Аллах-Тәаланын Оғлу Иса, мөндән нә истәјирсән? Сәни анд верирәм Аллаһа, мәнә эзаб вермә!»

8 Чүнки Иса она дејирди: «Еј мурдар руһ! Бу адамдан чых!»

9 Сонра ондан: «Адын нәдир?» – дејә сорушду. Адам Она деди: «Мәним адым Лекиондур, чүнки биз чохуг.»

10 Вэ Исаја чох јалварды ки, руһ-

*40. Эн әски мәтнләрдә: «...Нә үчүн горхагыныыз? Нәлә иманыныз јохдурму?»

*1. гадаралыларын – бир чох әски мәтнләрдә, "кәрасалыларын".

лары һәм мин мәмлэкәтдән говмасын.

11 Орада, дағын янында бөжүк бир доруз сүрүсү отлајырды.

12 /Бүтүн чинләр/ Исаја јалварыб дедиләр: «Бизи о дорузларын ичинә көндәр, ичләринә кирәк.»

13 Иса да /дәрһал/ онлара ичазә верди. Мурдар руһлар да адамдан чыхыб дорузлара кирдиләр вә тәгрибән ики мин доруздан ибарәт олан о сүрү сылдырымдан ашағы, көлә атылды вә көлдә боғулду.

14 Доруз отаран чобанлар гачыб шәһәрдә вә кәндләрдә бу хәбәри јайдылар. Вә әһали нә һадисә баш вердијинә бахмаг үчүн чыхды.

15 Исанын јанына кәдиләр вә Оун јанында бир лекион чинә тутулмуш адамы отурмуш, кејинмиш вә ағылланмыш көрәндә дәһшәтә кәдиләр.

16 Һадисәни көрәнләр чинә тутулмуш адама нә олдуғу вә дорузлар әһвалатыны онлара изаһ етдиләр.

17 Онларын мәмлэкәтиндән чыхсын дејә Исаја јалвармаға башладылар.

18 О, гајыға кирәндә, чинә тутулмуш адам Оунла галмаг үчүн Она јалварды.

19 Вә Иса она ичазә вермәди, анчаг деди: «Евинә, гоһумларынын јанына гајыт вә Рәббин сәнә нәләр етдијини вә сәнә мәрһәмәт көстәрдијини онлара хәбәр вер.»

20 О да кедиб, Исанын она етдикләрини Декаполисдә* елан етмәјә башлады вә һамы һејрәтә кәлди.

Дирилән гыз вә сағалан гадын

(Матта 9:18-26, Лука 8:40-56)

21 Иса гајыгла јенә о бири саһилә

кечдији заман әтрафына бөжүк издиһам топлашды; О да көлүн саһилиндә иди.

22 Синагог рәисләриндән Јаир адлы бир адам кәлиб Ону көрәрәк ајағларына дөшәнди.

23 Она чох јалварыб деди: «Гызым өлүм ајағындадыр. Кәл, әлләрини онун үзәринә гој ки, сағалыб хилас олсун.»

24 Иса да онунла кетди вә ардынча бөжүк бир издиһам кедирди, елә ки, Ону сыхышдырыдылар.

25 Он ики илдән бәри ајбашы ганахмасы кәсилмәмиш бир гадын вар иди.

26 Бир чох һәкимләр әлиндән хејли эзијјәт чәкмишди, бүтүн варыны сәрф едиб һеч бир фајда көрмәмиш, әксинә вәзијјәти даһа да писләшмишди.

27 Иса һаггындакы хәбәри ешидиб, издиһам ичиндә архадан кәләрәк, Оун палтарына тохунду.

28 Чүнки дејирди: «Һеч олмаса, анчаг палтарына тохунсам, сағалачағам.»

29 Вә о андача ган мәнбәји гуруду, гадын да дәрдиндән шәфа тапдығыны бәдәниндә дүјду.

30 Елә о заман Иса, Өзүндән бир гүввәтин ахыб кетдијини биләрәк, издиһам ичиндә дөнүб деди: «Палтарыма ким тохунду?»

31 Шакирдләри дә Она дедиләр: «Издиһамын Сәни сыхышдырдығыны көрүрсән вә "Мәнә ким тохунду?" дејирсән!»

32 О исә буну едәни көрмәк үчүн әтрафа бахырды.

33 Гадын да өзүнә нә олдуғуну билдикдән сонра, горхуб титрәјәрәк кәлди, ајағына дөшәнди вә Она бүтүн һәгигәти сөјләди.

*20. Декаполис – он шәһәрдән ибарәт олан вилајәт.

34 О да гадына деди: «Гызым! Иманын сәни хилас етди. Сүлһ илә кет вә дәрдиндән сағал.»

35 Иса бу сөзү хәлә сөйләркән, синагог рәисинин евиндән адамлар кәлиб дедиләр: «Гызын өлдү. Даһа нә үчүн Мүәллимә зәһмәт верирсэн?»

36 Иса исә сөйләнән сөзү ешитдикдә, дәрһал* синагог рәисинә деди: «Горхма, анчаг иман ет!»

37 Иса, Петер, Јагуб вә Јагубун гардашы Јәһјадан башга һеч кимә ардынча кәлмәјә ичазә вермәди.

38 Синагог рәисинин евинә кәлиб чакнашма, ағлашма вә фәған едәнләри көрдү.

39 Вә кирдији заман онлара деди: «Нә үчүн һај-күј салыб ағлашырсыныз? Ушаг өлмәјиб, анчаг јатыб.»

40 Онлар исә Исаја күлүрдүләр. Лакин О, һамыны бајыра чыхартдыгдан сонра, ушағын ата-анасыны вә Өз јанында оланлары көтүрүб ушағын јатдығы јерә кирди.

41 Ушағын әлиндән тутуб, она: «Талита, куми!», деди ки, бу да: "Гызчығаз, сәнә галх дејирәм!" мәнәсиндадыр.

42 Гыз да о анда галхыб кәзмәјә башлады; о, он ики јашында иди. О заман онлар чох һејрәтләндиләр.

43 Иса онлара: «Буну һеч ким билмәсин!» – дејәрәк, чидди хәбәрдарлыг етди вә гыза јемәк үчүн бир шеј вермәләрини әмр етди.

АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ

Иса Өз мәмләкәтиндә рәдд едилир

(Матта 13:53-58, Лука 4:16-30)

1 ИСА орадан чыхыб Өз мәмләкәтинә кетди. Шакирдләри дә ардынча кетдиләр.

2 Шәнбә олан кими, Иса синагогда тәлим вермәјә башлады. Чохлары Ону ешидәндә һејрәтә кәлиб дејирдиләр: «Бу Адама бу шејләр һарадандыр? Буна верилән бу һикмәт нәдир? Онун әлләри илә јарадылан бу мө'чүзәләр бәс нә демәкдир?»

3 Мәрјәмин оғлу, Јагуб, Јусиф, Јәһуда вә Шимонун гардашы дүлкәр Бу дејилми? Бачылары бурада арамызда дејилләрми?» Вә һирсләниб Ону рәдд етдиләр*.

4 Иса да онлара деди: «Һеч бир пејғәмбәр өз мәмләкәтиндән, эгрәбалары арасындан вә евиндән башга јердә шәрәфсиз дејилдир.»

5 Орада һеч бир мө'чүзә јарада билмәди, анчаг бир нечә хәстәнин үстүнә әлләрини гојуб онлары сағалтды.

6 Вә онларын имансызлығына тәәчүб едирди. Сонра исә әтраф кәндләри долашыб тәлим верирди.

Иса он ики шакирдини халгын арасына көндәрир

(Матта 10:5-15, Лука 9:1-6)

7 Оникиләри Өз јанына чағырыб, онлары ики-ици халгын арасына көндәрмәјә башлады; онлара мурдар руһлар үзәриндә сәлаһијјәт верди.

*36. сөзү ешитдикдә, дәрһал – ән әски мәтнләрдә, "сөзә мәнәл гојмадан".

*3. һәрфи тәрчүмә, "Вә Онда бүдрәдиләр".

8 Онлара көстәриш верди ки, јолчулуг үчүн тәк бир дәјәнәкдән башга һеч бир шеј көтүрмәсинләр; нә торба, нә чөрәк вә нә дә кәмәрләриндә пул көтүрсүнләр.

9 Амма деди ки, сәндәл тахсынлар вә ики көјнәк кејмәсинләр.

10 Вә онлара деди: «Һансы јердә бир евә кирсәниз, о јердән чыхана гәдәр орада галын.

11 Һансы јердә сизи гәбулетмәсәләр вә сизи динләмәсәләр, орадан чыхаркән онлара шәһадәт олсун дејә ајагларынызын алтындакы тозу чырпын. /Сизә доғрусуну дејирәм: Содом вә Һоморранын һалы гијамәт* күнүндә о шәһәрин һалындан даһа асан олачагдыр./»

12 Онлар кедиб тәблиғ едирдиләр ки, инсанлар төвбә етсинләр.

13 Чох чинләри говур вә хејли хәстәләрә јағ сүртүб, онлары сағалдырдылар.

Јәһја Пејғәмбәр өлдүрүлүр

(Матта 14:1-12, Лука 9:7-9)

14 Һөкмдар Һирод бу әһвалат һаггында ешитди, чүнки Исанын ады мәшһур олмушду. *Бәзиләри* дејирдиләр: «Вәфтиз едән Јәһја өлүләрдән дирилмишдир. Буна көрә Онда белә мөчүзәли гүдрәт көрүлүр.»

15 Лакин башгалары дејирдиләр: «Илјасдыр.» Дикәрләри исә дејирдиләр: «Гәдим пејғәмбәрләрдән бири кими бир пејғәмбәрдир.»

16 Лакин Һирод буну ешидәндә деди: «Башыны кәсдирдијим Јәһјадыр, о дирилмишдир!»

17 Чүнки һәмән бу Һирод гардашы

Филипин арвады Һиродасдан өтрү адам көндәриб, Јәһјаны тутдурмуш, зиндана атдырмышды; она көрә ки, Һирод о гадынла евләнмишди.

18 Чүнки Јәһја Һирода демишди: «Гардашынын арвады илә евләнмәк сәнә гадағандыр.»

19 Һиродас исә она кин сахлајыб ону өлдүрмәк истәјирди, лакин буну едә билмирди.

20 Чүнки Һирод Јәһјанын салеһ вә мүгәддәс бир адам олдуғуну биләрәк ондан горхур вә ону горујурду. Ону динләдији вахт чох һејрәтләнирди* вә ону севинчлә динләјирди.

21 Һиродун анадан олан күнүндә, әјанларына, минбашыларына вә Галилејанын адлы-санлы адамларына зијафәт вердији мүнәсиб күн кәләндә,

22 Һиродасын гызы ичәри кириб рәгс етди вә бу, Һиродун вә гонагларынын хошуна кәлди. Һөкмдар гыза деди: «Мәндән нә истәјирсән дилә, сәнә верәчәјәм.»

23 Вә анд ичәрәк гыза деди: «Мәндән нә истәсән, һәтта һөкмдарлығымын јарысыны белә истәсән верәчәјәм.»

24 Гыз да чыхыб анасына деди: «Нә истәјим?» Анасы: «Вәфтиз едән Јәһјанын башыны», – дејә чаваб верди.

25 Гыз, дәрһал тәләсик һөкмдарын јанына гачыб деди: «Вәфтиз едән Јәһјанын башыны бир сини ичиндә инди мәнә вермәни истәјирәм.»

26 Һөкмдар чох кәдәрләнди, лакин анд ичмишди вә гонаглара көрә гызы рәдд етмәк истәмәди.

27 Һөкмдар дәрһал чәллад көндәриб, Јәһјанын башыны кәтирмәсини әмр етди. Чәллад да кедиб зинданда Јәһјанын башыны кәсди.

*11. гијамәт – һәрфи тәрчүмә "һөкм".

*20. чох һејрәтләнирди – чох мәтнләрдә, "чош шеј едирди".

28 Башыны бир сини ичиндә кәтирди вә гыза верди; гыз да анасына тәгдим етди.

29 Јәһјанын шакирдләри буну ешидәндә, кәлиб мејитини көтүрдүләр вә ону гәбирә гојдулар.

Иса беш мин адамы дојуруп

(*Матта 14:13-21, Лука 9:10-17, Јәһја 6:1-14*)

30 Һәвариләр Исанын этрафына топлашыб, нә етдикләрини вә нә тәлим вердикләрини Она данышдылар.

31 О да онлара деди: «Сиз тәкликдә сакит бир јерә кедин вә бир аз динчәлин.» Чүнки кәлиб-кедән о гәдәр иди ки, гидаланмаға белә вахтлары јох иди.

32 Онлар тәкликдә, гајыгла сакит бир јерә кетдиләр.

33 Кедәндә халг онлары көрдү, бир чоху да онлары таныды. Вә бүтүн шәһәрләрдән пијада гачыб, онлардан габаг ораја чатдылар вә Онун јанына топлашдылар.

34 Иса гајыгдан чыхыб бөјүк бир издиһамла гаршылашды вә онлара јазығы кәлди; чүнки чобансыз гојунлар кими идиләр. Вә онлара чох шејләр өјрәтмәјә башлады.

35 Артыг вахт кеч олдуғундан шакирдләри кәлиб Она дедиләр: «Бу јер чөлдүр, артыг вахт да кечдир;

36 Онлары бурах ки, этраф шәһәр вә кәндләрә кедиб өзләринә јемәк алсынлар, /чүнки јемәјә шејләри јохдур./»

37 О исә онлара чаваб вериб деди: «Онлара сиз јемәк верин.» Вә Она дедиләр: «Кедиб ики јүз динарлыг чөрәкми алыб онлары једирдәк?»

38 О, онлара деди: «Нә гәдәр чөрәјиниз вар? Кедин бахын!» Онлар

да өјрәниб дедиләр: «Беш чөрәјимиз вә ики балығымыз вар.»

39 Иса онлара, һамыны дәстә-дәстә јашыл отун үстүндә отуртмағы әмр етди.

40 Онлар да јүз-јүз, әлли-әлли дәстәләрлә отурдулар.

41 Иса беш чөрәклә ики балығы көтүрдү, көјә бахараг *Аллаһа* шүкүр етди вә чөрәкләри бөлүб шакирдләринә верди ки, халга пайласынлар; ики балығы да һамынын арасында пайлады.

42 Һамы јејиб дојду.

43 Чөрәк парчаларындан вә балыглардан артыг галан тикәләрдән он ики долу сәбәт јығдылар.

44 О чөрәкләрдән јејәнләрин сајы тәгрибән беш мин адам иди.

Иса су үзәриндә јеријир

(*Матта 14:22-33, Јәһја 6:15-21*)

45 Иса дәрһал шакирдләринә әмр етди ки, гајыға миниб Өзүндән габаг о бири саһилә, Бејтсајдаја кечсинләр. Бу арада Өзү халгы бурахачагды.

46 Онлары јола саландан сонра даға, дуа етмәјә кетди.

47 Ахшам дүшдүкдә гајыг көлүн ортасында, Өзү исә тәк гуруда иди.

48 Онларын күчлә авар чәкдикләрини көрдү, чүнки күләк онлара гаршы иди. Кечәнин дөрдүнчү нөвбәси* радәләриндә көлүн үзәри илә јеријәрәк јанларына кәлди вә онлары кечмәк истәди.

49 Лакин онлар, Ону көлүн үзәри илә јеријән көрәндә, бир хәјаләт күман едиб бағырдылар.

50 Чүнки һамы Ону көрәндә тәлаша

*48. Кечәнин 4-чү нөвбәси – јәһни сәһәр саат 3-лә 6 арасы.

дүшдү. Лакин Иса о анда: «Чәсур олун! Мәнәм, горхмајын!» – дејерәк онларла данышды.

51 Јанларына, гајыға минди. Күләк дә сакитләшди. Онлар исә ичләриндә сон дәрәчә тәәччүбләниб һејрәтләндиләр.

52 Чөрәкләрин һадисәсини анламамышдылар, чүнки зһинләри күтләшмишди.

*Иса Кинесарда хәстәләри
сағалдыр
(Матта 14:34-36)*

53 О бири саһилә кечиб Кинесарда гуруја чыхдылар вә орада гајығы бағладылар.

54 Онлар гајыгдан чыханда, халг Исаны таныды,

55 Бүтүн әтраф јерләри тәләсик долашырды. Исанын һарада олдуғуну ешидәрәк, хәстәләри дөшәкләрдә дашыјыб ораја кәтирмәјә башладылар.

56 О, истәр кәндләрә, истәрсә дә шәһәрләрә вә тәсәррүфатлара, һараја киридисә, хәстәләри мејданлара јығырдылар. Хәстәләр дә јалныз Онун палтарынын әтәјинә тохунмаг үчүн Она јалварырдылар. Вә тохунанларын һамысы сағалырды.

ЈЕДДИНЧИ ФӘСИЛ

*Исаны мурдар едән нәдир?
(Матта 15:1-20)*

1 ФӘРИСЕЈЛӘР вә Јерусәлимдән кәлмиш бә’зи дин алимләри Исанын јанына топлашдылар.

2 Онун шакирдләриндән бә’зисини мурдар, јәни јахаланмамыш әлләрлә чөрәк јејән көрдүкдә, онлары тәнгид етдиләр.

3 Чүнки фәрисејләр вә бүтүн јәһудиләр әчдадларынын ән’әнәләринә риајәт едәрәк әлләрини тәмиз јумадан јемәк јемәзләр.

4 Вә базардан кәлдикләри вахт јујунмасалар јемәзләр. Касаларын, чөлмәләрин, мис габларын /вә јатагларын/ јујулмасы кими башга чох әнәнәләрә дә риајәт едирләр.

5 Фәрисејләр илә дин алимләри Она белә суал вердиләр: «Шакирдләрин нә үчүн әчдадымызын ән’әнәсинә көрә һәрәкәт етмирләр вә мурдар әллә чөрәк јејирләр?»

6 О, чавабында онлара деди: «Јешаја пејғәмбәр сизин үчүн нә јахшы сөјләмишдир! Нечә ки, јазылмышдыр:

7 ”Бу халг додаглары илә Мәнә һөрмәт едир.

Онларын үрәји исә Мәндән узагдыр.

Еһкам олараг инсан әмрләрини өјрәдәрәк,

Мәнә бош јерә ибадәт едирләр.”

8 Чүнки сиз Аллаһын әмрини атыб, инсан ән’әнәсинә риајәт едирсиниз. /Чөлмәләрин вә касаларын јујулмасына вә буна охшар чох шејләрә әмәл едирсиниз./»

9 Вә онлара деди: «Өз ән’әнәләринизә риајәт етмәк үчүн, Аллаһын әмрини нә јахшы ләғв едирсиниз!

10 Чүнки Муса бујурмушдур: ”Атана вә анана һөрмәт ет” вә ”Атасына, јахуд анасына пис сөз дејән мүтләг өлдүрүлсүн.”

11 Сиз исә дејирсиниз: ”Әкәр бир адам атасына, јахуд анасына: ”Мәндән

умдугун жардым гурбандыр, јәни Аллаһа тәгдим едилмишдир”, – дедјәрсә,

12 Артыг ата-анасына жардым ет-мәјә ону бурахмырсыныз.

13 Беләликлә сиз, нәсилдән-нәслә кечән өз ән’әнәнизлә Аллаһын сөзүнү тә’сирсиз едир вә буна охшар чох шејләр едирсиниз.»

14 Вә Иса чамааты јанына чағырыб онлара деди: «Һамыныз Мәни дин-ләјин вә анлајын:

15 Инсанын дахилинә чөлдән кириб, ону мурдар едә биләчәк бир шеј јохдур; амма инсаны мурдар едән, инсандан чыхан шејләрдир.

/16 Һәр кимин ешитмәјә гулағы варса, ешитсин!/\»

17 Иса чамаатдан ајрылыб евә кирәндә, шакирдләри Ондан мәсәлин мә’насыны сорушдулар.

18 О да онлара деди: «Мәкәр, сиз дә һәлә дәрк етмәмисинизми? Анламырсынызми ки, инсана чөлдән кирән һеч бир шеј ону мурдар едә билмәз?

19 Чүнки үрәјинә дејил, гарнына кирир вә орадан чөлә чыхыр.» Беләликлә, Иса, бүтүн јемәкләрин тәмиз олдуғуну бәјан етди.

20 Вә сонра деди: «Инсандан чыхан шеј инсаны мурдар едир.

21 Чүнки, бәд дүшүнчәләр, зинакарлыг, чинси әхлагсызлыг, гатиллик,

22 Оғурлуг, тамаһкарлыг, пислик, һижлә, шәһвәт, пис көз, күфр, гүрүр вә ағылсызлыг инсанларын үрәјиндән, ичиндән чыхар.

23 Бүтүн бу пис ишләр дахилдән чыхыр вә инсаны мурдар едир.»

Јунанлы гадынын иманы

(Матта 15:21-28)

24 Орадан ајрылыб, Сур /вә Сајда/ сәрһәдләринә кетди. Бир евә кириб, кимсәнин билмәсини истәмәди; амма кизли гала билмәди.

25 Кичик јашлы гызында мурдар руһ олан бир гадын, Иса һаггында хәбәр тутду вә кәлиб Онун ајагларына дүшдү.

26 О гадын јунан олуб Сурија Фикијасында доғулмушду. Вә Исадан хаһиш етди ки, гызындан чини чыхартсын.

27 Иса она деди: «Гој әввәлушаглар дојсунлар. Чүнки ушагларын чөрәјини алыб көпәкләрә атмаг доғру дејилдир.»

28 Гадын исә чаваб вериб Она деди: «Һаглысан, ја Рәбб! Амма көпәкләр дә сүфрә алтында ушагларын гырынтыларындан јејәрләр.»

29 О да гадына деди: «Бу сөзә көрә кет, чин сәнин гызындан чыхмышдыр.»

30 Гадын евинә кедиб чини чыхмыш вә гызыны јатагда јатмыш тапды.

Кар бир адам сағалдылыр

31 Иса јенә Сур вә Сајда дијарындан чыхыб,* Декаполис дијарынын ортасындан, Галилеја көлүнүн кәнарына кәлди.

32 Онун јанына кар вә пәлтәк олан бирини кәтирдиләр вә әлини онун үзәринә гојсун дејә, јалвардылар.

33 Иса ону халгын јанындан ајрыча

**31. Ән әски мәтнләрдә, "... Сур дијарындан чыхыб, Сајда ичиндән,..."».*

ешитмирсинизми? Вә хатырламыр-сынызмы?

19 Мән беш чөрәжи беш мин адама пайладығым заман, нечә сәбәт долусу тикәләр жығдыныз?» Онлар да: «Он ики», – дедиләр.

20 «Једди чөрәжи дөрд мин адама пайладығым заман, нечә зәнбил долусу тикәләр жығдыныз?» Онлар да: «Једди», – дедиләр.

21 Онлара деди: «Һәлә анламыр-сынызмы?»

Бейтсајдада бир кор сағалдылыр

22 Бейтсајдаја кәлдиләр. Бә'зиләри Исаја бир кор кәтирдиләр вә Она јалвардылар ки, кора тохунсун.

23 Корун элиндән тутуб, кәндән кәнара чыхартды. Көзләринә түшүрүб, әлләрини үзәринә гојдуғу заман, ондан: «Бир шеј көрүрсәнми?» – дејә сорушду.

24 О, јухары бахыб, деди: «Адамлары јеријән ағачлар кими көрүрәм.»

25 Сонра Иса әлләрини јенә онун көзләри үзәринә гојду; кор диггәтлә бахды, сағалды вә һәр шеји ајдын көрдү.

26 Иса да ону евинә кәндәриб деди: «Кәндә белә кирмә /вә орада һеч кимә бу һагда сөз демә/.»

Петерин Мәсиһи танымасы

(Матта 16:13-20, Лука 9:18-21)

27 Вә Иса шакирдләри илә Филип Гејсәријәси кәндләри тәрәфә чыхды. Јолда шакирдләриндән сорушуб онлара деди: «Инсанларын дедијинә көрә, Мән кимәм?»

28 Онлар да чаваб вериб дедиләр: «Вәфтиз едән Јәһја; дикәрләри исә Илјас, башгалары да пејғәмбәрләрдән

бирисән, дејирләр.»

29 О да онлардан сорушду: «Бәс сиз Мәни ким һесаб едирсиниз?» Петер Она чаваб вериб деди: «Сән Мәсиһсән.»

30 О да онлара чидди тапшырды ки, Онун һаггында һеч кимә даныш-масынлар.

Иса өлүб дириләчәјини әввәлчәдән билдирир

(Матта 16:21-28, Лука 9:22-27)

31 Онлары өјрәтмәјә башлады ки, Инсан Оғлу чох әзаб чәкмәли, ағсаггаллар, башкаһинләр вә дин алимләри тәрәфиндән рәдд олунмалы, өлдүрүлмәли вә үч күндән сонра дирил-мәлидир.

32 Бу сөзләри ачыг сөјләјирди. Петер дә Ону кәнара чәкиб е'тираз етмәјә башлады.

33 Лакин О, дөнүб шакирдләринә бахды вә Петери мәзәммәт етди: «Рәдд ол Мәндән, шејтан! Чүнки сәнин фикирләрин Аллаһын дејил, инсанын фикирләридир.»

34 Иса чамааты вә Өз шакирдләрини јанына чағырыб деди: «Ким ардымча кәлмәк истәјирсә, өзүнү инкар етсин вә чармыхыны көтүрүб, Мәни изләсин.

35 Чүнки ким чаныны хилас етмәк истәсә, ону итирәчәк; амма ким чаныны Мәним намимә вә Мүждә уғрунда итирсә, ону гуртарачагдыр.

36 Инсан бүтүн дүнјаја јијәләниб өз чаныны итирәрсә, она нә фәјда олур?

37 Јахуд инсан өз чаны әвәзинә нә верә биләр?

38 Она көрә ки, бу вәфасыз вә күнаһкар нәсил ичиндә ким Мәндән

вэ Мәним сөзләримдән утанарса, Инсан Оғлу да Атасынын еһтишамы илә мүгәддәс мәләкләрлә кәлдији заман, о шәхсдән утаначагдыр.»

ДОГГУЗУНЧУ ФӘСИЛ

1 ВӘ онлара деди: «Сизә доғрусуну дејирәм: Бурада дуранлардан бә’зиси, Аллаһ Сәлтәнәтинин гүдрәтлә кәлдијини көрмәдән, өлүмү әсла дадма-јачагдыр.»

Исанын көркәми дәјишилир

(Матта 17:1-13, Лука 9:28-36)

2 Иса, алты күн сонра, Петер, Јагуб вә Јәһјаны Өзү илә көтүрүб, јалныз онлары јүксәк бир дағын үстүнә апарды вә онларын гаршысында көркәми дәјишилди.

3 Онун палтары парлаг, гар кими ағ олду, елә ағ ки, јер үзүндә һеч бир палтарјујан ону белә ағарда билмәзди.

4 Илјас вә Муса да онлара көрүндүләр вә онлар Иса илә сөһбәт едирдиләр.

5 Петер сөз алыб, Исаја деди: «Рабби! Бизә бурада олмаг хошдур. Үч чардаг гураг – бири Сәнә, бири Мусаја вә бири дә Илјаса.»

6 Чүнки о гәдәр горхмушдулар ки, нә демәк лазым олдуғуну билмирдиләр.

7 Бир булуд кәлиб онлара көлкә салды. Булуддан да: «Бу Мәним севимли Оғлумдур, Она гулаг асын!» – дејән бир сәс кәлди.

8 Гәфләтән әтрафларына бахыб артыг Исадан башга, јанларында һеч кими көрмәдиләр.

9 Дағдан енәркән Иса шакирд-

ләринә тапшырды ки, Инсан Оғлу өлүләрдән дириләнәдәк, көрдүкләрини һеч кимә сөјләмәсинләр.

10 Онлар да бу сөзү дахилләриндә сахлајыб өлүләрдән дирилмәјин нә олдуғу барәдә араларында мүбаһисә едирдиләр.

11 Вә Ондан сорушдулар: «Нә үчүн дин алимләри дејирләр ки, ”Әввәлчә Илјас кәлмәлидир?”»

12 О да онлара деди: «Дүздүр, әввәлчә Илјас кәлиб һәр шеји гајдаја салмалыдыр. Амма нечә олур ки, Инсан Оғлу, китабларда јазылдығы кими, чох әзаб чәкиб, тәһгир олунмалыдыр?»

13 Лакин сизә дејирәм: Илјас кәлмишдир вә һаггында јазылдығы кими, истәдикләри һәр шеји она етдиләр.»

Чинли ушаг сағалдылыр

(Матта 17:14-23, Лука 9:37-45)

14 Өтәки шакирдләрин јанына кәлдикләри заман, әтрафларында бөјүк бир издиһамы вә онларла мүбаһисә едән дин алимләрини көрдүләр.

15 Бүтүн халг Исаны көрдүјү анда чох чашды вә Она тәрәф гачараг салам верди.

16 Иса онлардан сорушду: «Бунларла нә мүбаһисә едирсиниз?»

17 Халгын ичиндән бири Она чаваб верди: «Мүәллим! Мән, Сәнин јанына дахилиндә дилсиз руһ олан оғлуму кәтирмишәм;

18 Руһ ону һарада тутурса, ушаг өзүнү јерә чырпыр, көпүр, дишләрини гычырдыр вә гурујуб галыр. Сәнин шакирдләринә дедим ки, руһу гов-сунлар; амма гова билмәдиләр.»

19 Иса да она чаваб верэрэк деди: «Еј имансыз нәсил! Нә вахта гэдэр сизинлэ бэрабэр олачағам? Нә вахта гэдэр сизэ дөзэчәјәм? Ушағы јаныма кәтирин!»

20 Ушағы Онун јанына кәтирдилэр вә Исаны көрэр-көрмөз, руһ ушағы шиддәтлэ сарсытды. Ушаг да јерэ јыхылыб, көпүрэрэк јуварланырды.

21 Иса онун атасындан сорушду: «Нә вахтдан бәри онун башына бу иш кәлиб?» О чаваб верди: «Кичик јашларындан бәри.

22 Руһ ону һәлак етмәк үчүн тез-тез ода вә суја атырды. Әкәр бир шеј едә билирсәнсә, бизә јазығын кәлсин, јардым ет бизә!»

23 Иса она деди: «Әкәр иман едә билирсәнсә,* иман едәнә һәр шеј мүмкүндүр!»

24 Оанда ушағын атасы гышгырыб, /ағлаја-ағлаја/ деди: «Иман едирәм, ја Рәбб! Имансызлығыма галиб кәлмәјимә көмәк ет!»

25 Иса да, халгын гачыб Онун башына јығылдығыны көрдүкдә, мурдар руһа гадаған етди вә она деди: «Еј дилсиз вә кар руһ! Сәнә әмр едирәм, ондан чых вә бир дә она дахил олма!»

26 Руһ да бағырыб, ушағы шиддәтлэ сарсыдараг чыхды; ушаг өлү кими олду, белә ки, чохлары «Өлдү!» – дедиләр.

27 Амма Иса элиндән тутуб, ону галдырды вә ушаг ајаға дурду.

28 Иса евә кирдикдән сонра шакирдләри ондан сорушдулар: «Нә үчүн биз о руһу чыхара билмәдик?»

29 Онлара деди: «Бу чинс, дуа /вә оруч/дан башга бир шејлэ чыхарыла билмәз.»

Иса өлүб дириләчәјини тәкрарән билдирир

(Матта 17:22-23, Лука 9:43-45)

30 Орадан чыхыб Галилејанын ичиндән кечирдилэр вә Иса кимсәнин билмәсини истәмирди.

31 Чүнки шакирдләринә өјрәдиб дејирди: «Инсан Оғлу инсанларын элинә тәслим едиләчәк, Ону өлдүр-рәчәкләр вә өлдүрүлдүкдән үч күн сонра дириләчәкдир.»

32 Амма онлар бу сөзү анламырдылар. ондан сорушмаға да гор-хурдулар.

Ән бөјүк кимдир?

(Матта 18:1-5, Лука 9:46-48)

33 Кефернаһума кәлдиләр. Иса евдә икән онлардан сорушду: «Јолда аранызда нә данышырдыныз?»

34 Онлар исә сусурдулар; чүнки, јолда араларында мүбаһисә етмишдиләр: ким даһа бөјүкдүр?

35 Отурдугдан сонра О, Оникиләри чағырыб онлара деди: «Ким биринчи олмаг истәјирсә, гој һамынын сонунчусу, һамынын нөкәри олсун.»

36 Бир көрпә ушағы ортаја кәтириб, гучаглады вә онлара деди:

37 «Ким белә көрпәләрдән бирини Мәним намимә гәбул едәрсә, Мәни гәбул етмиш олур вә ким Мәни гәбул едәрсә, Мәни дејил, Мәни Көндәрәни гәбул етмиш олур.»

Бизә гаршы олмајан бизим тәрәфдарымыздыр

(Лука 9:49-50)

38 Јәһја она деди: «Мүәллим! Сәнин адынла чин гован, лакин ардымызча

*23. Әкәр иман едә биләрсәнсә – ән әски мәтнләрдә, "Едә биләрсәнми?"

кәлмәјән бир адам көрдүк вә она мане олдуг, чүнки бизимлә кәлмирди.»

39 Лакин Иса деди: «Она мане олмајын; чүнки Мәним адымла мө'чүзә јарадан елә бир адам јохдур ки, Мәни тезликлә писләјә билсин.

40 Она көрә ки, ким сизә гаршы дејилсә, сизин тәрәфдарыныздыр.*

41 Чүнки ким /Мәним адыма көрә вә/ Мәсһә аид олдуғунуз үчүн сизә бир каса су ичирдәрсә, сизә доғрусуну дејирәм ки, мұкафатсыз галмаја-чагдыр.

Бирини пис јола чәкмәјин чәзасы
(Матта 18:6-9, Лука 17:1-2)

42 Ким Мәнә иман едән бу кичикләрдән бирини пис јола чәкәрсә*, бојнуна ири бир дәјирман дашы тахыб дәнизә атылмаг онун үчүн даһа јахшы олар.

43 Элин сәни пис јола чәкәрсә, ону кәс; сәнин үчүн һәјата чолаг кирмәк, ики элин олагаг чәһәннәмә, сөнмәз ода атылмагдан јахшыдыр.

/44 Орада онларын гурду өлмәз вә атәши сөнмәз./

45 Ајағын сәни пис јола чәкәрсә, ону кәс; сәнин үчүн һәјата тәк ајаглы кирмәк, ики ајағын олагаг чәһәннәмә, /сөнмәз ода/ атылмагдан јахшыдыр.

/46 Орада онларын гурду өлмәз вә атәши сөнмәз./

47 Көзүн сәни пис јола чәкәрсә, ону чыхар; сәнин үчүн тәк көзлә Аллаһын Сәлтәнәтинә кирмәк, ики көзүн олагаг чәһәннәм одуна атылмагдан јахшыдыр.

*40. *Эн әски мәтиләрдә, "Она көрә ки, бизә гаршы олмајан бизим тәрәфдарымыздыр."*

*42, 43, 45, 47. *пис јола чәкәрсә – һәрфи тәрчүмә, "бүдрәдәрсә".*

48 Орада онларын гурду өлмәз вә атәши сөнмәз.

49 Она көрә ки, һәр кәс атәшлә дузланачагдыр /вә һәр гурбан дузланачагдыр/.

50 Дуз јахшы шејдир; амма әкәр дуз өзлүјүндә дузсуз оларса, она нә илә дад верәрсиниз? Ичиниздә дуз олсун вә аранызда сүлһ олсун.»

ОНУНЧУ ФӘСИЛ

Бошанмаг барәсиндәки суал
(Матта 19:1-12, Лука 16:18)

1 ИСА орадан чыхыб Јәһудеја тәрәфә, Иордан чајынын о бири саһилиндән кәлди. Јенә чохла адам јығылыб Онун јанына кәлди вә О, адәти үзрә онлара јенә тәлим вермәјә башлады.

2 Фәрисејләр јахынлашыб, Ону сынамаг үчүн сорушдулар: «Әрин өз арвадыны бошамасы чаиздирми?»

3 Иса онлара чаваб вериб деди: «Муса сизә нә әмр етди?»

4 Онлар да дедиләр: «Муса бошанма кағызы јазмаға вә бошанмаға ичазә вермишдир.»

5 Иса онлара деди: «Үрәкләринизин хиссизлијинә көрә сизә бу әмри јазмышдыр.

6 Каинатын башланғычындан исә "Аллаһ онлары киши вә гадын јаратды."

7 "Буна көрә инсан ата-анасыны бурахачаг вә арвадына бағлана-чагдыр.

8 Икиси дә бир бәдән олачагдыр." Белә ки, онлар артыг ики дејил, бир бәдәндирләр.

9 Беләликлә, Аллаһын бирләшдирдијини инсан ајырмамалыдыр.»

10 Шакирдләри евдә јенә о һагда Она суал вердиләр.

11 Иса онлара деди: «Ким арвадыны бошајыб башгасы илә евләнәрсә, она гаршы зина едәр;

12 Гадын да әриндән бошаныб башгасына кедәрсә, зина едәр.»

Иса ушаглара хејир-дуа верир

(*Матта 19:13-15, Лука 18:15-17*)

13 Исанын јанына ушаглар кәтирирдиләр ки, О онлара тохунсун; шакирдләри исә кәтирәнләрә гадаған етдиләр.

14 Иса буну көрдүкдә, гәзәбләниб онлара деди: «Гојун ушаглар Мәним јаныма кәлсинләр! Онлара мане олмајын! Чүнки Аллаһын Сәлтәнәти беләләрининдир.

15 Сизә доғрусуну дејирәм: Ким Аллаһын Сәлтәнәтини көрпә бир ушаг кими гәбул етмәзсә, ораја әсла кирә билмәз.»

16 Вә онлары гучаглајыб, әлләрини үзәрләринә гојараг, хејир-дуа верди.

Сәрвәт вә әбәди һәјат

(*Матта 19:16-30, Лука 18:18-30*)

17 Иса јола чыхаркән бир нәфәр Онун јанына гачды вә гаршысында диз чөкүб Ондан сорушду: «Јахшы Мүәллим, әбәди һәјаты мирас алмаг үчүн нә етмәлијәм?»

18 Иса да она деди: «Нә үчүн Мәни јахшы адландырысан? Аллаһдан башга кимсә јахшы дејилдир.

19 Онун әмрләрини билирсән: ”Зина етмә; гатиллик етмә; оғурлуғ етмә; јалан шаһидлик етмә; һеч кими ал-

датма; ата вә анана һөрмәт ет.”»

20 О исә Она чаваб верәрәк деди: «Мүәллим! Бүтүн бунлара кәнч-лијимдән риајәт едирәм.»

21 Иса она мәһәббәтлә бахды вә деди: «Сәнин бир шејин чатышмыр. Кет нәјин варса сат, јохсуллара пайла. Көјдә хәзинән олачагдыр. Сонра кәл /чармыхы көтүр,/ Мәним ардымча кет.»

22 О исә бу сөзү ешитдикдә пәришан олду вә кәдәрли кетди; чүнки чох мал-дөвләти вар иди.

23 Иса әтрафына бахыб шакирдләринә: «Сәрвәти оланлар Аллаһын Сәлтәнәтинә нә чәтинликлә кирәчәкләр!» – деди.

24 Шакирдләри Онун бу сөзләриндән һејрәтә кәлдиләр. Амма Иса онлара јенә чаваб вериб деди: «Өвладларым! /Сәрвәтә күвәнәнләр үчүн/ Аллаһын Сәлтәнәтинә кирмәк нә гәдәр чәтиндир!

25 Дәвәнин ијнә дешијиндән кеч-мәси, варлы адамын Аллаһ Сәлтәнәтинә кирмәсиндән даһа асандыр.»

26 Онлар даһа артыг тәәччүб-ләндиләр вә бир-биринә дедиләр: «Бәс ким хилас ола биләр?»

27 Иса онлара бахыб деди: «Инсанлар үчүн бу гејри-мүмкүндүр, лакин Аллаһ үчүн јох; чүнки, Аллаһ үчүн һәр шеј мүмкүндүр.»

28 Петер Она: «Будур, биз һәр шеји атыб, Сәнин ардынча кәлдик», – демәјә башлады.

29 Иса деди: «Сизә доғрусуну дејирәм: Елә бир адам јохдур ки, Мәним адым вә Мүждә наминә евини, гардашларыны, бачыларыны, ана-сыны, атасыны, арвадыны, ушагларыны вә јахуд торпагларыны атмыш олсун,

30 Вэ инди, бу заманда, эзијјэтлэрлэ бэрабэр, јүз гат артыг евлэр, гардашлар, бачылар, /аталар/ вэ аналар, ушаглар вэ торпаглар, кэлэчэк дөврдэ дэ эбэди һәјат алмасын.

31 Амма чох биринчилэр сонунчу вэ сонунчулар биринчи олачаглар.»

Иса өлүб дирилэчәјини үчүнчү дэфә билдирир

(Матта 20:17-19, Лука 18:31-34)

32 Онлар Јерусәлимә кедән јол илә ирәлиләјирдиләр. Иса онларын өнүндә кедирди. Шакирдләри тәәччүб ичиндә, ардынча кәләнләр дә горху ичиндә идиләр. Оникиләри јенә кәнара чағырыб Өзүнә нә олачағы барэдә данышмаға башлады:

33 «Будур, Јерусәлимә галхырыг. Инсан Оғлу баш каһинләрин вэ дин алимләринин әлинә тәслим едиләчәк. Ону өлүмә мәнкум едәчәкләр вэ Ону бүтпәрәстләрә тәслим едәчәкләр.

34 Она истәһза едәчәк, Ону гамчы илә дөјәчәк, Она түпүрәчәк вэ Ону өлдүрәчәкләр; үч күндән сонра исә О дириләчәкдир.»

Јагуб илә Јәһјанын ричасы

(Матта 20:20-28)

35 Зеведејин оғуллары Јагуб вэ Јәһја Она јахынлашыб дедиләр: «Мүәллим! Биз истәјирик ки, нә хаһиш етсәк, ону јеринә јетирәсэн.»

36 Онлара деди: «Нә етмәјими истәјирсиниз?»

37 Онлар да дедиләр: «Бизә изин вер Сәнин иззәтиндә биримиз сағында, биримиз дә солунда отураг.»

38 Иса да онлара деди: «Сиз нә диләдијинизи билмирсиниз. Мәним

ичәчәјим касадан ичә биләрсинизми? Вэ Мән вәфтиз олдуғум кими вәфтиз ола биләрсинизми?»

39 Она: «Биләрик», – дедиләр. Иса онлара деди: «Мәним ичәчәјим касадан ичәчәксиниз вэ Мән вәфтиз олдуғум кими вәфтиз олачагыныз.

40 Лакин сағымда вэ ја солумда отурмаға изин вермәк Мәним әлимдә дејилдир. Бу јерләр мүәјјән шәхсләр үчүн һазырланмышдыр.»

41 Он шакирд буну ешидәрәк, Јагуб вэ Јәһјаја һиддәтләнмәјә башлады.

42 Иса онлары јанына чағырыб деди: «Билирсиниз ки, халглар арасында рәис сајыланлар онлара һөкмдарлыг едәрләр вэ ағалары үзәрләриндә һакимијјәт сүрәрләр.

43 Сизин аранызда белә олмамалыдыр. Лакин аранызда бөјүк олмаг истәјән, дикәрләринин нөкәри олсун.

44 Вэ аранызда биринчи олмаг истәјән, дикәрләринин гулу олсун.

45 Она көрә ки, Инсан Оғлу да Она хидмәт едилмәк үчүн дејил, хидмәт етмәјә вэ бир чохлаы үчүн чаныны фидијә* олараг вермәјә кәлмишдир.»

Кор Бартимајын көзләри ачылып

(Матта 20:29-34, Лука 18:35-43)

46 Јериһоја кәлдиләр. Иса, шакирдләри вэ бөјүк издиһамла Јериһодан чыхаркән, Тимај оғлу Бартимај адлы кор бир адам јол кәнарында отурмушду вэ сәдәгә јығырды.

47 Назаретли Исанын орада олдуғуну ешитдикдә гышгырыб: «Еј Давуд оғлу Иса! Мәнә мәрһәмәт ејлә!» – демәјә башлады.

*45. фидијә – азадлыг тә’мин етмәк үчүн верилән шеј.

48 Бир чохлары ону мээммэтлэјиб, сусурмаға чалышдылар. Лакин о: «Еј Давуд оғлу! Мәнә мәрһәмәт ејлә!» – дејәрәк, даһа бәрк ғышгырды.

49 Иса да дајаныб: «Ону чағырын», – деди. Вә онлар кору чағырыб: «Горхма, дур. Сәни чағырыр», – дедиләр.

50 О да әбасыны атараг, сычрајыб Исанын јанына кәлди.

51 Иса да ондан: «Сән Мәндән нә истәјирсән?» – дејә сорушду. Кор да Она деди: «Раббуни*, кәзләрим ачылсын.»

52 Иса да она деди: «Кет, иманын сәни хилас етди.» Вә о анда адамын кәзләри ачылды вә о, јол илә Исанын ардынча кетди.

ОН БИРИНЧИ ФӘСИЛ

Иса Јерусәлимә кирир

(*Матта 21:1-11, Лука 19:28-40, Јәһја 12:12-19*)

1 ЈЕРУСӘЛИМӘ вә Зејтун дагынын јамачында олан Бејтфачы илә Бејтанјаја јахынлашдыглары заман, Иса шакирдләриндән икисини кәндәрәрәк онлара деди:

2 «Гаршыныздакы кәндә кедин. Ораја кирән кими һәлә һеч кәсин минмәдији бағлы бир сыпа тапачагысыныз. Ону ачыб кәтирин.

3 Әкәр кимсә сизә: "Нә үчүн буну едирсиниз?" – десә, – "Рәббин буна еһтијачы вар; ону бураја дәрһал кери кәндәрәчәк", – дејәрсиниз.»

4 Кетдиләр. Күчәдә гапынын јанында бағлы бир сыпа тапдылар вә ону ачдылар.

5 Орада дуранлардан бәзиси онлара деди: «Нә едирсиниз? Сыпаны нә үчүн ачырсыныз?»

6 Шакирдләр дә онлара Исанын дедији кими чаваб вердиләр вә адамлар онлары бурахдылар.

7 Сыпаны Исанын јанына кәтирдиләр, үстүнә өз палтарларыны гојдулар; Иса да сыпаја минди.

8 Бир чохлары өз палтарларыны јола сәрдиләр, башгалары да ағачлардан будаглар кәсәрәк јола сәрирдиләр.

9 Исанын өнүндә кәдәнләр вә ардынча кәләнләр нида едирдиләр: «Һосана*! Рәббин ады илә Кәләнә һәмд олсун!

10 Атамыз Давудун Рәббин ады илә кәлән Сәлтәнәти мүбарәкдир. Ән јүксәкләрдә һосана!»

11 Иса Јерусәлимә јетәндә мәбәдә кирди вә әтрафдакы һәр шејә бахдыгдан сонра, вахт кеч олдуғундан, Оникиләрлә Бејтанјаја кетди.

Әнчир ағачы лә'нәтләнир

(*Матта 21:18-19*)

12 Ертәси күн Бејтанјадан чыхдыглары заман, Иса ачды.

13 Вә узагда јарпаға бүрүнмүш бир әнчир ағачы көрдү. Вә ағачын башында бир шеј тапмаг үмиди илә она јахынлашды. Амма јанына кәлдикдә үстүндә јарпаглардан башга бир шеј тапмады, чүнки әнчир мөвсүмү* дејилди.

14 Иса она деди: «Гој бундан сонра һеч ким сәндән әсла мејвә јемәсин!» Шакирдләри дә буну ешитдиләр.

*9. *Һосана* – ибрани дилиндә "Хилас ет!" демәкдир.

*13. *Јәни, јетишмиш әнчир мөвсүмү. Иса баһарда јејилән кичик кал әнчир ахтарырды.*

*51. *Раббуни* – Мүәллим демәкдир.

Иса сатычылары мѣбѣддѣн говур
(*Матта 21:12-17, Лука 19:45-48,*
Јѣһја 2:13-22)

15 Јерусѣлимѣ кѣлдилѣр. Иса мѣбѣдѣ кириб мѣбѣддѣки сатычылары вѣ алычылары говмаѣа башлады, сѣр-рафларын масаларыны вѣ кѣјѣрчин сатанларын кѣрсѣлѣрини чевирди.

16 Вѣ гојмурду ки, јѣк дашыјан кимсѣ мѣбѣд ѣразисиндѣн кечсин.

17 Вѣ онлары ѣјрѣдиб дејирди: «"Мѣним евимѣ бѣтѣн халглар ѣчѣн дуа еви дејилѣчѣк", – јазылмајыбмы? Амма сиз ону гулдур јувасына дѣндѣрмисиниз!»

18 Баш каһинлѣр вѣ дин алимлѣри буну ешидиб ону хѣлак етмѣк ѣсуллары ахтарырдылар, она кѣрѣ ки, ондан горхурдулар. Чѣнки бѣтѣн халг онун тѣлиминѣ хѣјрѣт едирди.

19 Ахшам дѣшѣндѣ О, шѣхѣрдѣн кѣнара чыхды.

Ѣнчир аѣачындан алыначаг ибрѣт
(*Матта 21:20-22*)

20 Ертѣси кѣн *Иса илѣ шакирдлѣри* ѣнчир аѣачынын јанындан кечирдилѣр. Вѣ ѣнчир аѣачыны кѣкѣндѣн гурумуш кѣрдѣлѣр.

21 Петер *һадисѣни* хатырлајыб, Она дѣди: «Рабби! Будур, лѣнѣт етдијин ѣнчир аѣачы гурумушдур.»

22 Иса да чаваб вериб онлара дѣди: «Аллаһа иманыныз олсун.

23 Сизѣ доѣрусуну дејирѣм: Ким бу даѣа, "Галх, дѣнизѣ атыл!" – дејиб ѣрѣјиндѣ шѣбнѣ етмѣзсѣ, лакин дѣдијинин олачаѣына иман едѣрсѣ, дѣдији олачагдыр.

24 Бунун ѣчѣн сизѣ дејирѣм: Дуа

ешиб истѣдијиниз хѣр шеји алмыш* олдугунуза иман един вѣ истѣјиниз јеринѣ јѣтѣчѣкдир.

25 Дуа едѣн заман, кимсѣјѣ гаршы бир кининиз варса, ону баѣышлајын ки, кѣјлѣрдѣ олан Атаныз да сизин тѣгсирлѣринизи баѣышласын.

/26 Лакин сиз баѣышламасаныз, кѣјлѣрдѣ олан Атаныз да сизин тѣгсирлѣринизи баѣышламаз./»

Исанын сѣлаһијјѣти
(*Матта 21:23-27, Лука 20:1-8*)

27 Јенѣ Јерусѣлимѣ кѣлдилѣр. Иса мѣбѣддѣ кѣзишѣркѣн баш каһинлѣр, дин алимлѣри вѣ аѣсаггаллар Она јахынлашыб дѣдилѣр:

28 «Бу ишлѣри нѣ сѣлаһијјѣтлѣ едирсѣн? Јахуд бунлары етмѣк ѣчѣн Сѣнѣ бу сѣлаһијјѣти ким верди?»

29 Иса да онлара чаваб вериб дѣди: «Мѣн дѣ сиздѣн бир шеј сорушачаѣам. Мѣнѣ чаваб верин, Мѣн дѣ бу ишлѣри нѣ сѣлаһијјѣтлѣ кѣрдѣјѣмѣ сизѣ сѣјлѣјим.

30 Јѣһјанын вѣфтизи кѣјдѣндими*, јохса инсанлардандымы? Мѣнѣ чаваб верин.»

31 Онлар да ѣз араларында мѣслѣхѣтлѣшиб, дѣдилѣр: «Ѣкѣр, "Кѣјдѣн" десѣк, "Бѣс нѣ ѣчѣн она иман етмѣдиниз?" дејѣчѣк.

32 "Инсанлардан" десѣк исѣ...» Халгдан горхурдулар. Она кѣрѣ ки, һамы Јѣһјаны хѣгиги пејѣгѣмбѣр сажырды.

33 Вѣ Исаја чаваб вериб: «Билмирик», – дѣдилѣр. Иса да онлара дѣди: «Мѣн дѣ сизѣ бу ишлѣри нѣ сѣлаһијјѣтлѣ кѣрдѣјѣмѣ демирѣм.»

*24. алмыш – чох мѣтнлѣрдѣ "алмагда".

*30. кѣјдѣн – јѣни, Аллаһдан.

ОН ИКИНЧИ ФЭСИЛ

Пис бағбанлар мәсәли
(Матта 21:33-46, Лука 20:9-19)

1 ИСА онлара мәсәлләрлә сөз сөйләмәжә башлады: «Бир адам үзүм бағы салды, этрафына да һасар чәкди, бир үзүмсыхан газды, бир гүллә тикди вә бағы бағбанлара ичарәжә вериб башга мәмләкәтә кетди.

2 Мәһсул заманы бағбанларын янына бир гул көндәрди ки, бағбанлардан бағын мәһсулундан алсын.

3 Онлар исә гулу тутуб дөждүләр вә әлибош кериләдиләр.

4 Жанларына башга бир гул да көндәрди. Лакин /дашла/ ону башындан жараладылар вә ону биабыр едиб кериләдиләр.

5 Бир башгасыны да көндәрди; ону да өлдүрдүләр. Вә даһа бир чохларыны көндәрди: кимини дөждүләр, кимини өлдүрдүләр.

6 Янында тәк бири галмышды: севимли оғлу. ”Оғлума һөрмәт едәрләр”, – дежәрәк, нәһәт ону онларын янына көндәрди.

7 Амма бағбанлар бир-бириләринә дедиләр: ”Варис будур; кәлин ону өлдүрәк вә мирас бизә галсын.”

8 Ону да тутуб өлдүрдүләр вә бағдан кәнара атдылар.

9 Инди бағын саһибилә нә едәчәкдир? Кәләчәк, бағбанларылә һәләк едиб бағы башгаларына верәчәкдир.

10 Мәкәр сиз бу Јазыны охумамысынызымы:

”Бәнналарын рәдд етдикләри
даш

күнчүн башы олду;

11 Буну Рәбб етди

вә бу, бизим үчүн һејрәтлелә иш

олду”?»

12 Исаны тутмаға чалышдылар, чүнки баша дүшдүләр ки, О бу мәсәли онлар һаггында чәкиб. Амма халгдан горхдулар. Вә Исаны тәрк едиб кериләдиләр.

Гејсәринки гејсәрә
(Матта 22:15-22, Лука 20:20-26)

13 Ону сөз үстә тутмаг үчүн фәри-сејләрдән вә һиродчулардан бәзисинилә янына көндәрдиләр.

14 Онлар да кәлиб Она дедиләр: «Мүәллим! Бирилик ки, Сән һәгигәт-пәрәстсән вә кимсәјә јалтагланмазсан; чүнки һеч кимин тәбәгәсинә бахмазсан. Аллаһын јолуну доғрулуғла өјрәдирсән. Гејсәрә верки вермәк чаиздирми, чаиз дејилми?

15 Верәк, ја вермәјәк?» Лакин Иса, онларын икиүзлүлүјүнү биләрәк онлара деди: «Мәнилә нә үчүн сынајырсыныз? Мәнә бир динар кәтирин, көрүм.»

16 Онлар да кәтирдиләр. Онлара деди: «*Сиккәнин үстүндәки* бу сурәт вә јазы киминдир?» Она: «Гејсәрин», – дедиләр.

17 Иса онлара деди: «Гејсәринкини гејсәрә, Аллаһынкыны Аллаһа верин.» Онлар да Она һејрәтлә бахдылар.

Дирилмәк барәсиндәки суал
(Матта 22:23-33, Лука 20:27-40)

18 Сонра «Дирилмә јохдур» дејән садукәјләр Онун янына кәлиб сорушдулар:

19 «Мүәллим! Муса бизим үчүн јазмышдыр ки, ”Әкәр бир адамын гардашы өлүб, арвады галарса, амма ушағлары олмазса, *сағ галан* гардаш онун дулуну алыб *өлән* гардашына

нәсил јетишдирсин.”

20 Једди гардаш вариди. Биринчиси арвад алды, амма өвлад гојмадан өлдү.

21 Икинчи гардаш о гадыны алды вә о да нәсил гојмадан өлдү; үчүнчүсү дә белә;

22 Једдиси дә /гадыны алды вә/ нәсил гојмады. Намысындан сонра гадын да өлдү.

23 Гијамәтдә, онлар дириләндә, гадын һансынын арвады олачагдыр? Чүнки о, једдисинин дә арвады олуб.»

24 Иса да онлара деди: «Сиз Мүгәддәс Јазылары вә Аллаһын гүдрәтини билмәдијинизә көрә, јанылырсыныз. Елә дејилми?

25 Она көрә ки, өлүләр дирилдикдән сонра нә евләнирләр, нә дә эрә кедирләр. Анчаг көјләрдәки мәләкләр кими олулар.

26 Өлүләрин дирилмәси мәсәләсинә кәлдикдә исә, Мусанын китабында, кол һаггындакы рәвајәтдә Аллаһын она: ”Мән Ибраһимин Аллаһы, Исаһын Аллаһы вә Јагубун Аллаһыјам”, – дедијини охумамысынызмы?

27 Аллаһ өлүләрин дејил, дириләрин Аллаһыдыр. Сиз чох јанылырсыныз.»

Аллаһын ән бөјүк әмри

(*Матта 22:34-40, Лука 10:25-28*)

28 Дин алимләриндән бири кәлиб онларын мүбаһисәләрини динләди. Вә Исанын онлара јахшы чаваб вердијини көрәндә: «Әмрләрин ән биринчиси һансыдыр?» – дејә сорушду.

29 Иса да чаваб верди: « Әмрләрин ән биринчиси: ”Динлә, еј Исраил! Аллаһымыз Рәбб, бир олан Рәббдир.

30 Вә Аллаһын олан Рәбби бүтүн үрәјинлә, бүтүн чанынла, бүтүн дү-

шүнчәнлә вә бүтүн гүввәтинлә сев.” /Будур биринчи әмр./

31 Икинчиси буна бәнзәрдир: ”Гоншуну өзүн кими сев.” Бунлардан даһа бөјүк әмр жохдур.»

32 Дин алими Она деди: «Лап јахшы, Мүәллим! Доғру дедин ки, Аллаһ бирдир, Ондан башгасы жохдур.

33 Вә Ону бүтүн үрәклә, бүтүн зәка илә, /бүтүн чанла,/ вә бүтүн гүввәтлә севмәк, гоншуну өзүн кими севмәк јандырылан бүтүн гурбан һејванларыннан вә дикәр гурбанлардан үстүндүр.»

34 Иса да онун ағыллы чаваб вердијини көрүб, деди: «Сән Аллаһын Сәлтәнәтиндән узаг дејилсән.» Даһа һеч ким Ондан бир шеј сорушмаға чүр’әт етмәди.

Мәсиһ кимин Оғлудур?

(*Матта 22:41-46, Лука 20:41-44*)

35 Иса мәбәддә тәлим верәрәк белә дејирди: «Нә үчүн дин алимләри дејирләр ки, Мәсиһ Давудун оғлудур?

36 Давуд өзү Мүгәддәс Рухдан илһам алараг, демишдир: ”Рәбб мәним Ағама деди: Мән дүшмәнләрини Сәнин ајагларынын алтына /кәтил/ гојунчаја гәдәр сағымда отур.”

37 Демәли, Давуд өзү Она ”Аға” дејә хитаб едир. Бәс нечә олура ки, О Давудун оғлу олура?» Вә бөјүк издиһам Ону севинчлә динләјирди.

Иса икиүзлү дин алимләрини

мәзәммәт едир

(*Матта 23:1-36, Лука 20:45-47*)

38 Иса тәлим верәрәк дејирди: «Дин алимләриндән өзүнүзү көзләјин! Онлар узун палтарларда кәзмәји, меј-

данларда салам алмағы,

39 Синагогларда баш күрсүлэри вэ зијафэтлэрдэ јухары јерлэри тутмағы севэрлэр.

40 Онлар дулгадынларын евлэрини талајар вэ ријакарчасына узун-узады дуалар едэрлэр. Бунлар даһа ағыр мәнкумијјэтэ уғрајачаглар.»

Дулгадынын һәдијјәси

(Лука 21:1-4)

41 Иса ианэ гутусу гаршысында отуруб халгын дахыла пул атдығыны көрдү. Бир чох варлылар чох пул атдылар.

42 Амма јохсул бир дул гадын кәлиб бир кодрант мәбләгиндә ики лептон* атды.

43 Иса шакирдлэрини јанына чәғырыб онлара деди: «Сизэ доғрусуну дејирәм ки, бу јохсул дул гадын гутуја пул атанларын һамысындан чох атды;

44 Чүнки онларын һамысы өз варларынын артыглыгындан вердилэр, бу гадын исә касыблыгына бахмајараг, бүтүн варыны, доланмаг үчүн әлиндә олан бүтүн пулуну верди.»

ОН ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Ахыр заманын әламәтлэри

(Матта 24:1-28, Лука 21:5-24)

1 ИСА мәбәддән чыхаркән шакирдлэриндән бири Она деди: «Мүәллим! Бах, нә көзәл дашлар, нә көзәл биналардыр!»

2 Иса да она деди: «Бу бөјүк биналары көрүрсәнми? Онларын

дашы даш үстә галмајачаг, һәр шеј мәнһв олачагдыр.»

3 О, Зејтун дағында, мәбәдин гаршысында отуаркән, Петер, Јагуб, Јәһја вә Андреј тәкликдә Ондан сорушдулар:

4 «Бизэ сөјлэ көрәк, бу дедиклэрин нә заман олачаг? Вә бүтүн бу шејлэр тамам олмаг үзрә икән, нә әламәт олачаг?»

5 Иса да онлара /чаваб олагаг/ сөјләмәјә башлады: «Диггәтли олун ки, кимсә сизи алдатмасын.

6 Бир чохлары: ”*Мәсих* мәнәм”, – дејә Мәним адымла кәләчәк вә чох адамлары алдадачаглар.

7 Мүһарибә *курултулары* вә мүһарибә хәбәрлэри ешитдијиниз заман дәһшәтә кәлмәјин; бунларын олмасы көрәкдир, анчаг бу һәлә сон демәк дејилдир.

8 Чүнки халг халга, дөвләт дөвләтә гаршы галхачаг; јер-јер зәлзәләләр, гытлыглар /вә гарышыглыглар/ олачагдыр. Бунлар ағрыларын башлангычыдыр.

9 Амма сиз диггәтли олун. Сизи мәнкәмәләрә верәчәкләр, синагогларда дөјүләчәксиниз вә онлара шәһадәт олсун дејә, Мәнә көрә сиз, валилэрин вә һөкмдарларын һүзуруна чыхарылачагсыныз.

10 Әввәлчә бүтүн халглара Мүждә тәблиғ едилмәлидир.

11 Сизи мәнкәмәјә тәслим етмәјә апардыглары заман нә дејәчәјинизин әввәлчәдән гајгысына галмајын, /фикрә далмајын;/ фәгәт о анда сизэ нә билдирилирсә, ону сөјләјин; чүнки сөјләјән сиз дејилсиниз, Мүгәддәс Рүһдур.

12 Гардаш гардашы, ата өвладыны

*42. лептон – ән кичик пул ваһиди.

өлүмө таслим едөчөк, өвладлар ата-аналарына баш галдырачаг вэ онлары өлдүрдөчөклөр.

13 Вэ Мәним адыма көрө һамы сизэ нифрэт едөчөк. Лакин ахыра гэдэр сәбр едэн хилас олачагдыр.

14 /Даниел пејғәмбәрин бәһс етдији/ виранәлик кәтирән ијрәнч шејин лајиг олмајан јердә тикилдијини көрдүјүнүз заман (охујан анласын), Јәһудејада оланлар дағлара гачсынлар;

15 Дамда олан ашағы ениб бир шеј көтүрмәк үчүн евинә кирмәсин;

16 Тарлада олан да эбасыны көтүрмәк үчүн кери дөнмәсин.

17 О күнләрдә һамиләләрин вэ дөшү ушаглы гадынларын вај һалына!

18 Дуа един ки, гачманыз гышда олмасын.

19 Чүнки о күнләрдә елә бир мәшәггәт олачагдыр ки, онун кимиси Аллаһын јаратдығы каинатын башланғычындан индиједәк олмамышдыр вэ һеч олмајачагдыр.

20 Экәр Рәбб о күнләри гысалт-масајды, һеч бир инсан хилас олмазды; лакин сечилмиш оланлар – Онун сечдији адамлар наминә о күнләри гысалтмышдыр.

21 Экәр о заман кимсә сизә: ”Будур, Мәсиһ бурада”, јахуд ”Одур, орададыр”, – дејәрсә, инанмајын.

22 Чүнки јаланчы мәсиһләр вэ јаланчы пејғәмбәрләр төрәјиб, әләмәтләр вэ харигәләр көстәрәчөклөр ки, мүмкүнсә, сечилмиш оланлары да алдатсынлар.

23 Диггәтли олун! Будур, сизә һәр шеји әввәлчәдән сөјләдим.

Иса Мәсиһин тәқрар кәлмәси

(Матта 24:29-35, Лука 21:25-33)

24 Лакин о күнләрдә, о мәшәггәтдән сонра күнәш гаралачаг, ај ишығыны вермәјөчөк,

25 Улдузлар көјдән дүшмәјә башлајачаг вэ көј чисимләри сарсылачагдыр.

26 О заман Инсан Оғлунун булудлар ичиндә бөјүк гүдрәт вэ иззәтлә кәлдијини көрәчөклөр.

27 О вахт О, мәләкләрини көндәрәчөк вэ Онун сечдикләрини јерин учундан та көјүн учуна гэдәр, дөрд күләк истигамәтиндән топлајачагдыр.

28 Инди әнчир ағачындан ибрәт алын: онун будағы јумшалыб, јарпағлары ачылан заман билирсиниз ки, јај јахындыр.

29 Еләчә дә сиз бу шејләрин баш вердијини көрәндә, билин ки, *Инсан Оғлу* јахындыр, гапылардадыр.

30 Сизә доғрусуну дејирәм: Бүтүн бу шејләр баш веринчәјә гэдәр бу нәсил кечиб кетмәјөчөкдир.

31 Көј вэ јер кечиб кедәчөк, амма Мәним сөзләрим кечиб кетмәјөчөкдир.

Билинмәјән күн вэ саат

(Матта 24:36-44, Лука 12:41-48, 17:26-30, 34-36)

32 Лакин о күнү, о сааты нә көјдәки мәләкләр, нә дә Оғул билир; Атадан башга һеч ким билмир.

33 Диггәтли вэ ојаг олун! Дуа един! Чүнки о вахтын нә заман кәләчәјини билмәзсиниз.

34 Бу, евини атыб гүрбәтә кедәркән гулларына сәләһијјәт верән бир адам кимидир. Һәрәјә бир иш тапшырды,

гапычыја да эвр етди ки, ојаг дурсун.

35 Беләликлә, ојаг дурун. Чүнки ев саһибинин нә вахт кәләчәжини – ахшаммы, кечә жарысымы, хорузларын банладығы вахтмы, сәһәрми – билмәзсиниз.

36 Елә олмасын ки, гәфләтән кәлиб сизи јухуда тапсын.

37 Сизә нә сөјләјирәмсә, һамыја сөјләјирәм: Ојаг дурун!»

ОН ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Исанын өлүмү јахынлашыр

(*Матта 26:1-16, Лука 22:1-6, Јәһја 11:45-53*)

1 ИКИ күн сонра пасха вә мајасыз чөрәк бајрамы башламалы иди; баш каһинләр вә дин алимләри һижлә ишләдиб Исаны өлдүрмәк үсулларыны арашдырыдылар.

2 Анчаг дејирдиләр: «Бајрамда олмасын, јохса халг арасында гарышыглыг баш верәр.»

3 Иса Бејтанјада чүзамлы Шимонун евиндә, сүфрә башында отураркән, бир гадын бәјаз мәрмәр бир габда чох баһалы халис һиндсүнбүлү јағы илә кәлди вә габы сындырыб, јағы Онун башына төкдү.

4 Бәзиләри эсәбиләшәрәк өз араларында дедиләр: «Бу јағ нә үчүн белә исраф едилди?»

5 Ахы бу јағ үч јүз динара сатылыб јохсуллара верилә биләрди.» Вә гадыны мәзәммәт етмәјә башладылар.

6 Иса исә деди: «Гадындан әл чәкин; нә үчүн ону инчидирсиниз? О, Мәнә јахшылыг етди.

7 Чүнки јохсуллар һәмишә сизин јаныңыздадырлар вә нә заман ис-

тәсәниз, онлара јахшылыг едә биләрсиниз, Мән исә һәмишә сизин јаныңызда дејиләм.

8 Гадын әлиндән кәләни етди вә дәфн үчүн Мәним бәдәними әввәлчәдән јағлады.

9 Сизә доғрусуну дејирәм: /Бу/ Мүждә бүтүн дүңјанын һарасында тәблиғ едиләрсә, бу гадынын етдији дә сөјләнәчәк, өзү дә хатырла-начагдыр.»

10 Онкиләрден бири олан Јәһуда Искарот баш каһинләрин јанына кетди ки, Исаны онларын әлинә тәслим етсин.

11 Онлар да буну ешитдикдә, севиндиләр вә она пул вәд етдиләр. О да Исаны әлә вермәк үчүн фүрсәт ахтарырды.

Пасха јемәји

(*Матта 26:17-30, Лука 22:7-23, Јәһја 13:21-30*)

12 Пасха гурбаныны кәдикләри мајасыз чөрәкләр бајрамынын биринчи күнүндә шакирдләри Исаја дедиләр: «Пасха јемәјини јемәјин үчүн һарада кедиб һазырлыг көрмәјимизи истәјирсән?»

13 Иса шакирдләриндән икисини көндәрәрәк онлара деди: «Шәһәрә кедин, сәһәнк илә су дашыјан бир нәфәр сизә раст кәләчәк. Онун далынча кедин.

14 Вә һараја кирәрсә, о евин саһибинә дејин: ”Мүәллим дејир: Шакирдләримлә бәрабәр пасха јемәјини јејәчәјим гонаг отағы һарададыр?”

15 О сизә үст мәртәбәдә, дөшәнмиш вә һазырланмыш бөјүк бир отаг көстәрәчәкдир; орада бизә һазырлыг көрүн.»

16 Шакирдлэри дэ жола чыхыб шәһәрә кетдиләр; һәр шеји Исанын онлара дедији кими тапдылар вә пасханы һазырладылар.

17 Ахшам дүшәндә, Иса Оникиләрлә бәрабәр кәлди.

18 Онлар сүфрәдә отуруб јејөркән Иса деди: «Сизә доғрусуну дејирәм: Мәнимлә бәрабәр сүфрә башында чөрәк јејән сизләрдән бири Мәни әлә верәчәкдир.»

19 Онлар кәдәрләндилик вә бир-бир Она: «Мәнәмми?» – демәјә башладылар.

20 Онлара деди: «Мәнимлә бошгаба чөрәк батыран Оникиләрдән биридир.

21 Инсан Оғлу Өзү һаггында јазылдығы үзрә кедир. Амма вај о адамын һалына ки, Инсан Оғлу онун васитәсилә әлә верилир! О адам һеч анадан олмасајды, онун үчүн даһа јахшы оларды!»

22 Онлар јемәк јејөркән, Иса чөрәк көтүрдү, шүкран дуасы едиб ону парчалады вә онлара верәркән деди: «Алын, бу Мәним бәдәнимдир.»

23 Бир каса да көтүрүб, шүкүр едиб онлара верди, һамы да ондан ичди.

24 Онлара деди: «Бу Мәним ганым, бир чохлары уғрунда төкүлән Әһди-Чәдидин* ганыдыр.

25 Сизә доғрусуну дејирәм: Аллаһын Сәлтәнәтиндә тәзә шәраб ичәчәјим күнә гәдәр мејнәнин мәһсулундан бир даһа ичмәјәчәјәм.»

26 Вә онлар дини маһны охудугдан сонра чыхыб Зејтун дағына доғру кетдиләр.

Петерин инкары әввәлчәдән билдирилир

(Матта 26:31-35, Лука 22:31-34, Јәһја 13:36-38)

27 Иса онлара деди: «Һамыныз Мәндән дөнәчәксиниз*; чүнки јазылмышдыр: "Чобаны чалачағам вә гојунлар дағылачағ".

28 Лакин Мән дириләндән сонра, Галилејаја сиздән габаг кедәчәјәм.»

29 Петер исә Она деди: «Һамы Сәндән дөнсә дә, мән дөнмәјәчәјәм*.»

30 Иса она деди: «Сәнә доғрусуну дејирәм: бу күн, һәтта бу кечә хоруз ики дәфә банламаздан габаг, сән Мәни үч дәфә инкар едәчәксән.»

31 Лакин Петер даһа инамла деди: «Мәнә Сәнинлә бәрабәр

өлмәк лазым кәлсә белә, Сәни әсла инкар етмәјәчәјәм.» Һамысы да бу чүр сөјләди.

Кетсамани бағында

(Матта 26:36-46, Лука 22:39-46)

32 Кетсамани адланан бир јерә кәлдиләр. Иса шакирдләринә деди: «Мән дуа едәркән, сиз бурада отурун.»

33 Петери, Јагубу вә Јәһјаны Өзү илә көтүрдү; вә дәрин сыхынты вә әләм чәкмәјә башлады.

34 Онлара деди: «Чаным өлүм дәрәчәсиндә кәдәрлидир; бурада галыб, ојаг дурун.»

35 Бир аз ирәли кедиб јерә дөшәнди вә дуа етди ки, мүмкүнсә бу саат Ондан кечсин.

36 Вә дејирди: «Абба, Ата! Сәнә һәр шеј мүмкүндүр. Бу касаны Мәндән

*24. Әһди-Чәдидин – ән әски мәтнләрдә, "Әһдин".

*27, 29. Дөнмәк – һәрфи тәрчүмәси, "бүд-рәмәк".

узаглашдыр; лакин Мәним истәдијим јох, Сәнин истәдијин олсун.»

37 Кери гајытды вә онлары јатмыш көрдү. Петерә деди: «Шимон, сән јатмысанмы? Мәкәр бир саат да олса ојаг дура билмәэдинми?»

38 Ојаг дуруб дуа един ки, имтаһана уфрамајасыңыз. Доғрудан да руһ гејрәтли, бәдән исә зәифдир.»

39 Јенә кедиб дуа етди вә ејни сөзләри сөјләди.

40 Гајыдыб онлары јенә јатмыш көрдү, чүнки онларын көзләри ағырлашмышды; вә Она нә чаваб верәчәкләрини билмәдиләр.

41 Үчүнчү дәфә кәлиб онлара деди: «Сиз һәлә дә јатыб раһатланыр-сынызмы? Артыг јетәр, саат кәлди; будур, Инсан Оғлу кұнаһкарларын әлине тәслим едилир!»

42 Дурун кедәк! Будур, Мәни әлә верән јахынлашды!»

Иса тутулур

(*Матта 26:47-56, Лука 22:47-53, Јәһја 18:3-12*)

43 Иса һәлә данышмагда икән, Оникиләрдән бири олан Јәһуда кәлди; јанында баш каһинләр, дин алимләри вә ағсагаллар тәрәфиндән көндәрилмиш, гылынч вә пәјаларла силаһланмыш бөјүк бир дәстә варды.

44 Исаны әлә верән «Кими өпсәм, Одур; Ону тутун вә еһтијатла апарын», – дејә онлара бир ишарә вермишди.

45 Кәлдији анда Исаја јахынлашыб: «Рабби, Рабби!» – дејәрәк Ону өпдү.

46 Онлар исә әл атараг Исаны тутдулар.

47 Лакин јанында дуранлардан бири гылынчыны чәкиб, баш каһинин гулунун гулағыны вуруб салды.

48 Иса онлара деди: «Бир гулдурә гаршы имиш кими, гылынч вә пәјаларла Мәни тутмағамы кәлмисиниз?»

49 Мән һәр күн мәбәддә тәлим верәрәк сизинлә бәрабәр идим, лакин Мәни тутмадыңыз; амма гој Мүгәддәс Јазылар јеринә јетсин.»

50 Вә һамы Исаны тәрк едиб гачды.

51 Чылпаг бәдәнинә кәтан өртүк сарымыш бир кәнч Онун ардынча кедирди; /әскәрләр/ ону тутдулар.

52 Амма о, кәтан өртүјү атыб, онлардан чылпаг гачды.

Иса Синедрионун өнүндә

(*Матта 26:57-68, Лука 22:54-55, 63-71, Јәһја 18:13-14, 19-24*)

53 Исаны баш каһинин јанына кәтирдиләр. Бүтүн баш каһинләр, ағсагаллар вә дин алимләри ораја топлашдылар.

54 Петер узагдан та баш каһинин һәјәтинә гәдәр Исанын ардынча кетди вә мұһафизләрлә бәрабәр очағын башында отуруб исинирди.

55 Баш каһинләр вә бүтүн Синедрион Исаны өлдүрмәк үчүн Она гаршы шәһадәт ахтарырдылар, лакин тапмырдылар.

56 Чүнки бир чохлаы Она гаршы јалан шаһидлик етдиләр, лакин бу шәһадәтләр бир-биринә ујғун кәлмирди.

57 Бәзиләри галхыб Она гаршы јалан шаһидлик едәрәк дејирдиләр:

58 «Әл илә тикилмиш бу мәбәди јыхачағам вә әл илә тикилмәмиш дикәрини үч күндә учалдачағам” дедијини ешитдик.»

59 Лакин онларын белә шәһадәтләри дә бир-бирләринә ујғун кәлмирди.

60 Баш каһин ајаға галхыб Исаја суалверди: «Сән һеч чаваб вермирсән? Бунларын Сәнә гаршы ирәли сүрдүкләри шәһадәт нәдир?»

61 Амма Иса сусду вә һеч чаваб вермәди. Баш каһин јенә Ондан сорушду: «Аллаһ-Тәаланын Оғлу Мәсиһ Сәнсэнми?»

62 Иса да деди: «Мәнәм; вә Инсан Оғлунун Гадинин* сағында отурдуғуну вә көјүн булудлары илә кәлдијини көрәчәксиниз.»

63 Баш каһин палтарыны чырыб деди: «Даһа шаһидләрә нә еһтијачымыз вар?

64 Күфрү ешитдиниз, сиз нә дејирсиниз?» Вә онларын һамысы Исаны өлүмә мәнкум етди.

65 Бәзиси Она түпүрмәјә вә көзләрини бағлајыб Она јумруг вурараг: «Пејғәмбәрлијини көстәр!» – демәјә башлады. Вә мүһафизләр Онун јанагларындан вурдулар.

Петер Исаны инкар едир

(*Матта 26:69-75, Лука 22:56-62, Јәһја 18:15-18, 25-27*)

66 Петер ашағыда, һәјәтдә икән, баш каһинин гарабашларындан бири кәлди.

67 Вә Петери исинән көрүб ону диггәтлә сүздү вә деди: «Сән дә Назаретли Иса илә бәрабәр идин.»

68 Амма о, инкар едиб деди: «Сәнин нә дедијини билмирәм вә анламырам.» Вә ешијә, гапынын ағзына чыхды. Бу заман хоруз банлады.

69 Гарабаш Петери тәкратән көрүб, орада дуранлара: «Бу, онлардандыр», – демәјә башлады.

70 Лакин о јенә инкар етди. Бир аз сонра орада дуранлар јенә Петерә дедиләр: «Доғрудан да сән онлардансан. Чүнки сән Галилејалысан, /ләһчән дә ејнидир./»

71 О исә өзүнә ләһнәт охујараг анд ичмәјә башлады: «Дедијиниз о Адамы танымырам.»

72 Вә о анда хоруз икинчи дәфә банлады. Петер, Исанын она сөјләдији: «Хоруз ики дәфә банламаздан габаг, сән Мәни үч дәфә инкар едәчәксән», – дедији сөзү хатырлады. Вә ачы-ачы ағламаға башлады.

ОН БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

Иса, ромалы вали Пилатын

ӨНҮНДӘ

(*Матта 27:1-2, 11-14, Лука 23:1-12, Јәһја 18:28-38*)

1 ДӘРҲАЛ о күнүн сәһәри баш каһинләр, ағсагаллар, дин алимләри вә бүтүн Синедрион мүшавирә етдиләр. Исаны бағлајыб, Пилатын јанына апарыб она тәслим етдиләр.

2 Пилат да Ондан сорушду: «Сән Јәһудиләрин һөкмдарысанмы?» О да чаваб вериб деди: «Дедијин кимидир.»

3 Баш каһинләр Ону чох шејләрдә иттиһам етмәјә башладылар.

4 Пилат јенә Ондан сорушуб деди: «Сән һеч чаваб вермирсән? Бах, нә гәдәр ишләрдә Сәни иттиһам едирләр.»

5 Лакин Иса буна да һеч бир чаваб вермәди; белә ки, Пилат тәәччүбләнди.

*62. Гадинин – јәһни Гадир Аллаһын.

*Иса өлүмө мөһкүм едилер**(Матта 27:15-26, Лука 23:13-25,
Яһја 18:39-19:16)*

6 Һәр пасха бајрамында Пилат хашиш етдикләри бир мөһбусу азад едирди.

7 Барабба адлы бири вар иди. Үсјан вахты адам өлдүрөн элалтылары илэ зәнчирләнмишди.

8 Вә халг бағырыб*, Пилатдан онлар үчүн һәмишә етдијини диләмәјэ башлады.

9 Пилат да онлара чавабында деди: «Истәјирсинизми ки, сизә Јәһудиләрин Һөкмдарыны азад едим?»

10 Чүнки билирди ки, баш каһинләр Исаны пахыллыгдан элә верибләр.

11 Лакин баш каһинләр халгы гызышдырырдылар ки, Исанын әвәзинә Бараббаны азад етсин.

12 Пилат јенә онлара мүрачиәт едиб деди: «Елә исә, Јәһудиләрин Һөкмдары адландырдығыныз Адама нә едим?»

13 Онлар јенә бағырдылар: «Ону чармыха чәк!»

14 Пилат онлара деди: «Ахы О нә пислик едиб?» Онлар исә даһа учадан бағырдылар: «Ону чармыха чәк!»

15 Пилат халгы разы салмаг үчүн Бараббаны сәрбәст бурахды вә Исаны дөјдүрдүкдән сонра, чармыха чәкил-мәјә тәслим етди.

*Әскәрләр Исаны тәһгир едир**(Матта 27:27-31, Яһја 19:2-3)*

16 Әскәрләр Исаны сарајын ичинә, јәни преториума апардылар вә бүтүн алајы топладылар.

17 Она мор хәләт кејдирдиләр вә

тиканлардан тач һөрүб башына гојдулар.

18 Вә Ону саламламаға башладылар: «Салам, еј Јәһудиләрин Һөкмдары!»

19 Башына гамышла вурур, үзүнә түпүрүр вә диз чөкүб она сәчдә едирдиләр.

20 Ону элә салдыгдан сонра, мор хәләти әјниндән чыхарыб, Өз палтарыны кејдирдиләр; вә Ону чармыха чәкмәјә апардылар.

*Иса чармыха чәкилир**(Матта 27:32-44, Лука 23:26-43,
Яһја 19:17-27)*

21 Искәндәр илә Руфусун атасы Киринејли Шимон адланан бири тарладан кәләрек, орадан кечирди. Ону мәчбур етдиләр ки, Исанын чармыхыны дашысын.

22 Исаны "Кәллә јери" мә'насы верән Голгота адлы јерә кәтирдиләр.

23 Она мирра* илә гарышыг шәраб вердиләр; лакин О ичмәди.

24 Вә Ону чармыха чәкдикдән сонра, Онун палтарларыны, кимә нә чатачаг дејә пүшк атараг, араларында пайладылар.

25 Үчүнчү саат* иди вә Ону чармыха чәкдиләр.

26 Онун үзәриндә тәгсирини изаһ едән бир јазы јазылмышды: "Јәһудиләрин Һөкмдары."

27 Онулла бәрабәр бири сағында, бири дә солунда ики гулдуру да чармыха чәкдиләр.

/28 Вә Мүгәддәс Јазыдакы сөз дүз чыхды: «Вә чаниләрлә бир сыраја гојулду.»/

*8. бағырыб – ән әски мәтнләрдә, "Јухары чыхыб".

*23. Мирра – агры кәсән дәрман.

*25. Үчүнчү саат – сәһәр саат 9.

29 Кэлиб кечэнлэр башларыны јырғалајыб, Ону сөјэрэк: «Вај! Мэбэди јыхыб үч күндэ тикэн,

30 Өзүнү хилас ет, чармыхдан дүш!» – дејирдилэр.

31 Баш каһинлэр дә, дин алимлэри илэ бэрабэр, өз араларында Ону элэ салараг дејирдилэр: «Башгаларыны хилас едирди, Өзүнү исэ хилас едэ билмир!

32 Гој инди, Исраилин һөкмдары Мәсиһ чармыхдан дүшсүн вэ биз дә көрүб иман едэк.» Оунла јанашы чармыха чэкилэнлэр дә Ону сөјүрдүлэр.

Исанын өлүмү

*(Матта 27:45-56, Лука 23:44-49,
Јәһја 19:28-30)*

33 Алтынчы саат* бүтүн өлкәјэ гаранлыг чөкдү вэ доггузунчу саата* гэдэр давам етди.

34 Доггузунчу саатда Иса јүксэк сәслэ гышгырды: «Елоһи, Елоһи! Лама шавактани?», тәрчүмәси: «Аллаһым, Аллаһым! Нэ үчүн Мәни тәрк етдин?» – демәкдир.

35 Орада дуранлардан бәзиси буну ешитдикдә: «Будур, Илјасы чағырыр», – дедилэр.

36 Бири гачыб, бир сүнкәри турш шәраб илэ долдурду, бир гамыша тахыб, ичсин дејә Исаја узатды вэ деди: «Гојун көрэк, Илјас Ону ашағы салмаға кәлирми?»

37 Иса јүксәкдән гышгырыб, чаныны тапшырды.

38 Вэ мэбэдин пәрдәси јухарыдан ашағыја гэдэр ики јерә бөлүндү.

39 Исанын гаршысында дуран

јүзбашы, Оун белә гышгырыб, чаныны тапшырдығыны көрдүјү заман: «Доғрудан да бу Адам Аллаһын Оғлу иди», – деди.

40 Узагдан бу мәнзәрәјә тамаша едән гадынлар да вар иди. Онларын арасында Мәчдәлли Мәрјәм, Јусифин вэ кичик Јагубун анасы Мәрјәм вэ Шаломит дә вар иди.

41 Онлар хәлә Иса, Галилејада икән Оун ардынча кедирдилэр вэ Она хидмәт едирдилэр. Орада, Оунла бэрабэр Јерусәлимә кәлмиш бир чох дикәр гадын да вар иди.

Исанын көмүлмәси

*(Матта 27:57-61, Лука 23:50-56,
Јәһја 19:38-42)*

42 Артыг ахшам дүшмүшдү. Назырлыг күнү, јәни шәнбәдән әввәлки күн олдуғундан,

43 Синедрионун көркәмли үзвләриндән бири олан, өзү дә Аллаһын Сәлтәнәтини көзләјән ариматејалы Јусиф кәлди вэ чәсарәтини топлајараг, Пилатын јанына кедиб, Исанын чәсәдини истәди.

44 Пилат Исанын бу гэдәр тез өлдүјүнә тәәччүб етди вэ јүзбашыны јанына чағырыб сорушду: «Чохданмы өлүб?»

45 Јүзбашыдан вәзијјәти өјрән-дикдән сонра, чәсәди Јусифә верди.

46 О да кәтан сатын алыб, чәсәди *чармыхдан* ендирди вэ кәтана бүкдү. Гајада овулмуш бир гәбирә гојду вэ гәбирин киришинә бир даш јуварлады.

47 Мәчдәлли Мәрјәм вэ Јусифин анасы Мәрјәм Исанын һараја гојулдуғуну көрдүләр.

*33. Алтынчы саат – саат 12.

*33. Доггузунчу саат – саат 15.

ОН АЛТЫНЧЫ ФЭСИЛ

Исанын дирилмәси

(*Матта 28:1-8, Лука 24:1-12, Јәһја 20:1-10*)

1 ШӘНБӘ күнү битдикдән сонра Мәчдәлли Мәрјәм, Јагубун анасы Мәрјәм вә Шаломит этир алдылар ки, кедиб Исанын чәсәдинә сүрт-сүнләр.

2 Вә һәфтәнин илк күнүндә сәһәр чох еркән, күнәш доған вахт гәбирин јанына кәлдиләр.

3 Араларында дејирдиләр: «Гәбирин гапысындакы дашы бизим үчүн ким јуварлајачаг?»

4 Вә јухары бахдыгда дашы јуварланмыш көрдүләр. Даш исә чох бөјүк иди.

5 Гәбирә кирәрәк сағ тәрәфдә узун ағ палтар кејмиш бир кәнчи отуран көрдүләр вә чох тәәччүбләндиләр.

6 О да онлара деди: «Тәәчүбләнмәјин! Сиз чармыха чәкилмиш Назаретли Исаны ахтарырсыныз. О дирилмишдир; бурада дејилдир. Будур, Ону гојдуглары јер!

7 Амма кедин Онун шакирдләринә вә Петерә дејин: "Иса Галилејаја сиздән габаг кедир, сизә дедији кими Ону орада көрәчәксиниз."»

8 Онлар да /тез/ чыхыб, гәбирдән гачдылар. Чүнки онлары титрәмә вә һејрәт бүрүмүшдү, кимсәјә дә бир шеј сөјләмәдиләр, чүнки горхурдулар.

Иса шакирдләринә көрүнүр

(*Матта 28:9-10, Лука 24:13-35, Јәһја 20:11-18*)

//9 Һәфтәнин илк күнүндә* сәһәр еркән, Иса дирилиб, әввәлчә ичиндән

једди чин говмуш олдуғу Мәчдәлли Мәрјәмә көрүндү.

10 О да кетди вә Иса илә оланлара хәбәр верди; онлар јас тутуб, ағлашырдылар.

11 Вә Исанын дири олуб, она көрүндүјүнү ешитдикләри заман инанмадылар.

12 Бу әһвалатдан сонра, Иса онлардан икисинә, шәһәр чиварына кедән заман, башга сурәтдә көрүндү.

13 Онлар кери дөнүб, дикәрләринә хәбәр вердиләр; амма бунлара да инанмадылар.

14 Нәһәјәт Иса ахшам јемәјини јејән Онбирләрә көрүндү вә имансызлыгларына вә зәһинләринин күт олдуғуна көрә онлары тәнбәһ етди. Чүнки Ону дирилмиш көрәнләрә инанмамышдылар.

Иса шакирдләрини бүтүн дүнјаја көндәрир

(*Матта 28:16-20, Лука 24:36-53, Јәһја 20:19-23, Һәв. Иш. 1:6-8*)

15 Вә онлара деди: «Бүтүн дүнјаја кедин, Мүждәни бүтүн хилгәтә тәблиғ един!

16 Иман едиб вәфтиз олан, ничат тапачагдыр; иман етмәјән исә мәнкум едиләчәкдир.

17 Иман едәнләри исә бу эламәтләр мүшајиәт едәчәкдир: Мәним адымла чинләри чыхарачаглар; јени дилләрдә данышачаглар;

18 Иланлары галдырачаглар, өлдүрүчү бир зәһәр ичсәләр, онлара зәрәр олмајачаг; хәстәләр үзәринә әлләрини гојачаглар вә онлар сағалачаглар.»

19 Беләликлә Рәбб Иса онларла сөһбәт етдикдән сонра, көјә галхды вә

*9. Һәфтәнин илк күнү – базар күнү.

Аллаһын сағында* отурду.

20 Онлар да жола чыхыб һәр јердә тәблиғ етмәјә башладылар. Вә Рәбб

онларла иди, онларын сөзләрини архадан кәлән әламәтләрлә тәсдиг едирди. Амин.//

**19. Аллаһын сағында – башга сөзлә, Аллаһын һүзурунда, ән шәрәfli јердә.*